Шу азиз Ватан — барчамизники!

Ишонч

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

1995 йил, 1 декабрь • №48 (242)

Иқтисодиёт хабарлари

ЗАВОД МАҲСУЛОТИГА-ХАЛҚАРО МУКОФОТ

ЖИЗЗАХ аккумлятор заводи жамоаси харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор бермоқда. Натижада корхона иқтисоди мустаҳкамланаяпти. Темир йўл вагонлари учун қўлланиладиган махсус аккумляторлар завод жамоасини жаҳонга танитди. Буюк Британияда ўтказилган халқаро кўргазмада ушбу маҳсулот «Олмос Юлдуз» фахрий унвонига сазовор бўлди.

4-разрядли пайвандчи Толип Муқимов бир навбатнинг ўзида 500-600 донагача аккумлятор қутисини тайёрламоқда. Корхона касаба уюшма қўмитаси илғор ишчилар меҳнатини қадрлаб, уларни пул ва қимматбаҳо буюмлар билан тақдирлаб боряпти.

«Ишонч» мухбири.

ТОШҚЎРҒОНДА ТАБИИЙ ГАЗ

Поп туманида қишлоқларни газлаштириш ишлари тобора жадаллашиб бормоқда. «Ғурумсарой-Чорак» газ тармоғи ишга тушганидан сўнг кўп ўтмай Ғурумсарой қишлоғининг Тошқўрғон маҳалла аҳолиси ҳам бу қулайликдан баҳраманд бўлди.

Қисқа фурсат ичида 2300 метр масофага газ қувурлари тортилди. Бу ишни туман газлаштириш идораси жамоаси билан биргаликда Намангандаги махсус механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари амалга оширишди.

«Ишонч» мухбири.

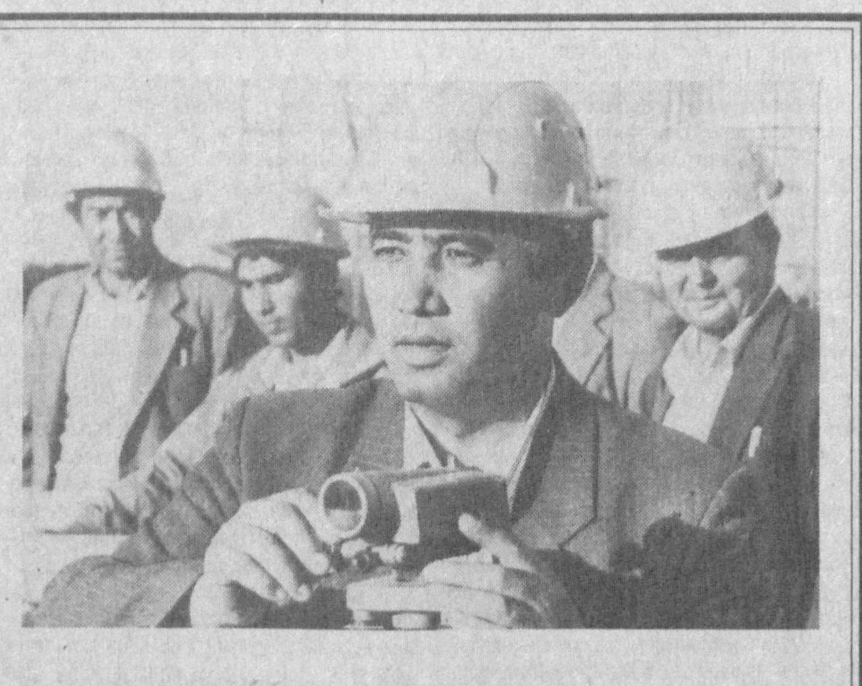

ҚОРОВУЛБОЗОР: НЕФТЬ ЗАВОДИ ҚУРИЛИШИДА

БУХОРО ВИЛОЯТИ. Қоровулбозор туманида барпо этилаётган нефтни қайта ишлаш заводи республикамиздаги зарбдор қурилишлардан биридир. Ҳозирги кунда бу ерда барча вилоятлардан келган қурувчи ва мутахассислар ягона мақсад йўлида меҳнат қилишаяпти. Мавжуд куч ва имкониятлардан самарали фойдаланилаётганлиги туфайли иш суръати ва сифати юқори бўлаётир. Бунёдкорларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш, уларнинг яшаш ҳамда дам олиш шароитларини яхшилаш диққат марказида. Бўлажак завод қошида нефтчилар шаҳарчаси барпо этилаяпти. Қарши уй-жой қурилиши тресті бунёдкорлари бу ерда катта ҳажмдаги ишларни амалга ошираяптилар. Уларнинг куч-ғайрати билан ҳозиргача 3500 квадрат метр турар-жой қуриб берилди. Маданият саройи, мактаб, алоқа бўлими, маиший хизмат саройи бинолари ҳам жадал қад ростлаётир.

Суратларда: 1.Янги шаҳарча қурилишида. 2.Тажрибали ғишт терувчилар Н.Нуров ва Б.Шерматов. 3.Қарши уй-жой қурилиш тресті бошқарувчиси Х.Хуррамов барча ишда бош-қош. 4.Нефтчиларга маданий хизмат кўрсатилмоқда

Ш.ШАРОПОВ олган суратлар.

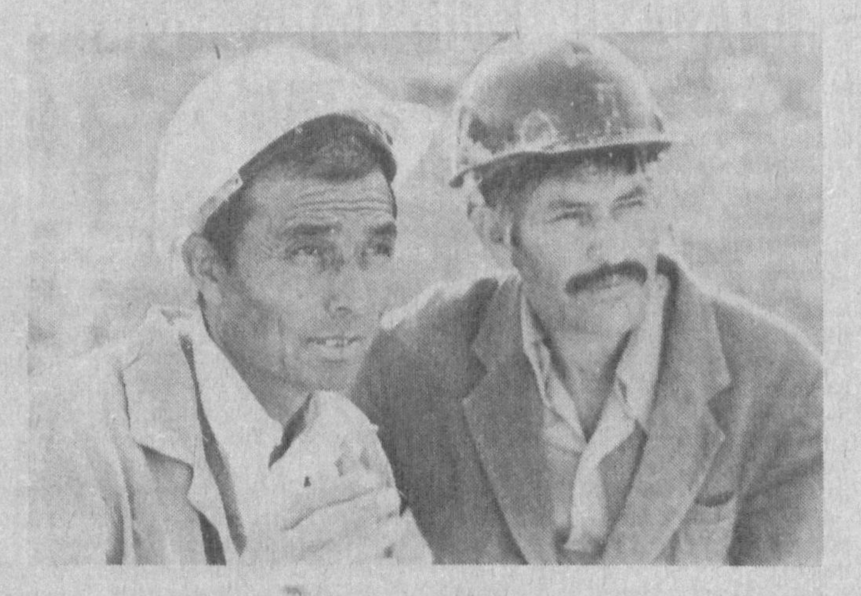

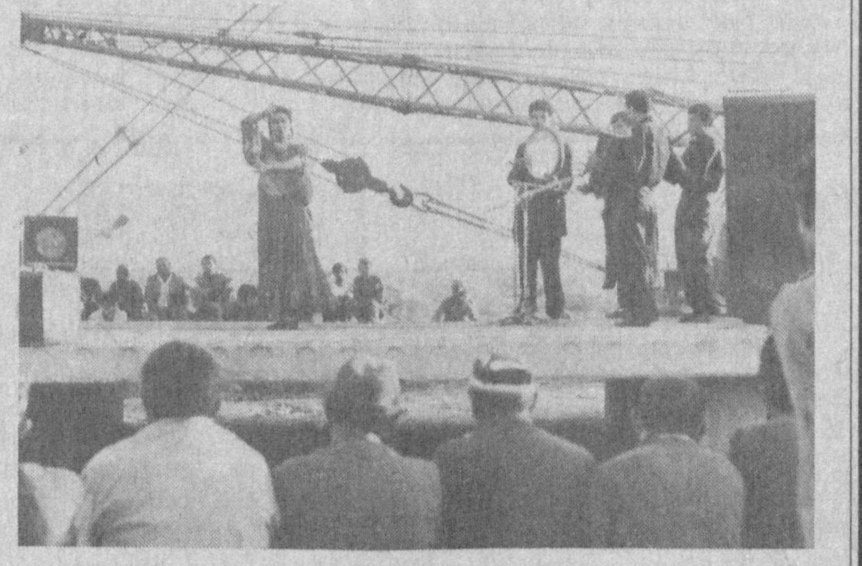

ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

29 ноябрь куни Қаршида халқ депутатлари Қашқадарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари учинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессияга вилоят кенгашининг ноиблари, вилоятдан сайланган Ўзбекистон Олий Мажлиси депутатлари, республиканинг айрим вазирликлари ва идоралари раҳбарлари, шаҳар ва туман ҳокимлари, вилоят ташкилотларининг бошлиқлари таклиф этилди.

Сессияда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади. Президент ўз нутқида Қашқадарё вилоятидаги ижтимоий-иқтисодий вазиятга баҳо бериб, иқтисодий ислоҳотларнинг боришини чуқур таҳлил қилди. Бу борада йўл қўйилаётган камчиликларга эътиборни қаратди. Вилоят фаоллари ва меҳнаткашлари олдида турган долзарб вазифалар ҳақида тўхталди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Т. Хидиров вилоят ҳокими вазифасидан озод этилди. Ўзбекистон Президенти тавсиясига кўра Китоб тумани ҳокими бўлиб ишлаб келаётган Озод Пармонов вилоят ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, С. Мирсафоев, Бош вазир ўринбосари М. Усмонов иштирок этди.

(ЎзА)

ДЎСТОНА СУҲБАТ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг раиси Ҳ. Жамолов Словакия республикасининг Ўзбекистондаги Бош консули Йозеф Мачишакни қабул қилди.

Ўзаро суҳбат чоғида Ўзбекистон-Словакия муносабатлари ҳамда касаба уюшмаларининг ҳамкорлиги тўғрисида фикр алмашилди.

Кенгаш раиси меҳмонга Ўзбекистон касаба уюшмаларининг ҳозирги кундаги фаолияти тўғрисида батафсил гапириб берди.

Учрашувда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари З. Қодиров иштирок этди.

«Ишонч» мухбири.

БИРЖА ЯНГИЛИКЛАРИ

24 ноябрь куни Агросаноат «Узбекистон» биржасида савдо булиб утди. Унда 610 хилдан купроқ, 160 миллион сумга тенг миқдорда мол ва хомашёлар харидорларга таклиф қилинди. Жумладан, турли хил қишлоқ хужалик асбоб-ускуналари, янги технологиялар, арматура ва метал маҳсулотлари, қурилиш материаллари ва буюмлар, халқ истеъмол моллари, қуйлар, зотли отлар ва тойчоқлар савдога қуйилди. Қишлоқ хужалиги маҳсулотлари булимида зотли молларни сотиш юзасидан киритилган таклифлар катта қизиқиш уйғотди, ҳар галгидек сабзавот уруғларининг навлари сотилаётганлиги қувонарлидир. Турли маркали трансформаторлар, насослар, амперметрлар, АПК-70 метал симлар, электродлар, 40-50 мм қирқилмаган сосна тахталари каби ашёлар ишбилармон ва тадбиркорларни узига жалб этмоқда.

Металпрокати булимида арматура ва метал маҳсулотларига қуйилган нархлар узгармай турибди. Бир тонна метал қувурлар 35000 сум, 24 мм метал тунукалар 26000 сум атрофида сотиляпти

x x x

Республика Кучмас мулк биржаси ва булимларида утган ҳафта давомида 24 марта ким ошди савдолари ва танловлар утказди.

Унда 341 та иншоотлар сотилди. Шулар жумласидан 30 та кучмас мулк иншооти, 6 та ёқилғи қуйиш шахобчалари, 145 та мулк булиб қолувчи ер участкалари, 81 та автотранспорт ва бошқа иншоотлар уз эгалари қулига утди.

Бошланғич нархлари 170488 сум булган 6 та АЕҚШ 447000 сумга, бошланғич нархи 165091 сум булган 81 та автотранспорт 246280 сумга сотилди. Жами сотилган иншоотларнинг бошланғич нархи 658954 сум булиб, сотилгандан сунг 1149400 сумни ташкил этди. Биржа ташкил этилгандан буён 6384 та Кучмас мулк иншоатлари сотилди.

x x x

Республика қимматбаҳо қоғозлари «Тошкент» биржаси 23 ноябрь куни Фарғона шаҳрида оддий акциялар савдосини утказди. Унда 16 та акционерлик жамиятлари қатнашдилар. Тошкент шаҳри «Газчитранс» жамоасининг 2204 та акциялари 860 сумдан, Фарғонанинг «Қуқон дон маҳсулотлари» бирлашмасининг 18857 та оддий акциялари 200 сумдан сотилди. Жами - 3011 та акция қоғозлари сотилганда 29389190 сумни ташкил қилди.

28 ноябрда Нукус шаҳрида ҳам шундай савдо булиб утди. Савдо жараёнида 25 та акционерлик жамоалари 49388 та акция қоғозларини сотдилар.

Қорақалпоқ республикасининг «Чимбой момиғи» акциялари 2000 сумдан «Хужайли толаси»нинг акциялари эса 1000 сумдан, «Наманган ободончилик» акциялари 800 сумдан ва «Узбекхиммаш» нинг 15632 та акциялари 500 сумдан сотилди. Жами сотилган акция қоғозлари 42653970 сум булди.

Изланувчанлик самараси

Бугун Андижон мебеллари овозаси республикамиздан ташқарига ҳам етди. Қаттиқ ёғочлардан тайёрланаётган турфа мебелларга талаб айниқса ошиб кетди. Дастлаб вилоятнинг Избоскан туманида, Хонобод, Андижон шаҳрида ўтказилган турли кўргазмаларда энг сифатли, рўзғорбоп мебеллари билан қатнашган корхона Тошкентда ўтган катта кўргазмада ҳам иштирок этди-ю, Қирғизистоннинг Ўшу, Жалолободидан, Тошкенту Намангандан, Шаҳрихондан, қуйингки, 10 дан ортиқ шаҳарлардан буюртмалар кела бошлади.

Энг яхши хунармандларни ишга жалб қилиш бу мавқега эришишнинг асосий омили бўлди. Айниқса, машҳур уста Йўлбарс Утегенов ишлари кўпга манзур бўлмоқда. Йўлбарс аканинг олти ўғли бор. Ҳаммаси ўз ёнида, шу корхонада ишлайди. Шу кунда Утегеновлар сулоласи тайёрлаган 8 қиррали стол-стуллар ҳамда ўзбекча хонтахта Америкада ўтадиган кўргазмада қўйилиши тавсия қилинмоқда.

Корхонадаги иш режаларининг ҳамиша ортиғи билан бажарилиши ҳам ҳунарга ихлос ва изланувчанлик самарасидир.

З. РЎЗИЕВА.
«Ишонч» мухбири.

АЁЛЛАР ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯДА

Наманган вилояти касаба уюшмалари кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Роза ДЕҲҚОНОВА билан мулоқот

—Аёл, у она, оила чироғи. Рўзғорнинг бутлиги, кўнгилнинг тўқлиги ҳам у билан. Жамият тараққиётида эса катта куч.

— Фикрингизга қўшиламан. Дарҳақиқат, аёл оила зийнати бўлибгина қолмай, жамият бешигини тебратувчи ҳам. Зероки, оиланинг соғломлиги жамият соғломлигидир. Оиланинг сиҳат-

саломатлиги аёлга, она зиммасига тушади. Чунки, оиланинг баркамоллиги авлоднинг камолотидадир. Фарзанд тарбияси онанинг меҳр-мурувватига, оила муҳитига боғлиқ.

Республикамизнинг барча ҳудудларида бўлганидек, вилоятимиз онахонлари ҳам ишлаб чиқаришга фаол иштирок этмоқдалар. Жумладан, енгил саноат корхоналарида ишлаётганларнинг салкам 60 фоизи коммунал-маиший ва маҳаллий саноат тармоқларидагиларнинг 35 фоизи, қурилиш ташкилотидагиларнинг 18 фоизи, қишлоқ хўжалигидагиларнинг 40 фоиздан ошиқроғи, халқ таълими соҳасидагиларнинг яқин 60 фоизи, умуман, вилоятдаги корхона, ташкилот, жамоа хўжалиги ва давлат муассасаларида ишлаётганларнинг 40 фоиздан ортиқроғини хотин-қизлар ташкил этишади. Вилоятдаги барча шаҳар ва туман ҳокимларининг ўринбосарлари, касаба уюшма вилоят тармоқ қўмиталари раислари, юзлаб бошланғич ташкилот саркорлари вазифаларида асосан аёллар ишлаётганлиги эътиборга лойиқдир.

—Ҳар даврнинг ўзига хос хусусиятлари, талаблари бор. Бозор иқтисодиётига ўтиш босқичи деб номланаётган бугунги кунларимиз борасида ҳам шуни айтиш мумкин.

— Гапингиз мазмунидан нима демоқчи эканлигингизни англадим. Вилоят касаба уюшмалари кенгаши, ҳокимликлар хотин-қизлар кенгашлари билан ҳамкорликда аёлларимизнинг бугунги талаблардан келиб чиқадиган эзгу ҳаракат ва интилишларини қўллаб-қувватламоқдалар. Хотин-қизларимиз замон тақозасига кўра янги-янги касб-ҳунарларни ўзлаштирмоқдалар. Эндиликда ишбилармонлар, тадбиркорлар, маркетинг ва менежерлар, фермерлар сафида ҳам аёлларимиз фаол. Вилоятда ишбилармонликни ривожлантиришда аёллар ташаббускорлигини янада ошириш, ишбилармонликни ва тадбиркорликни, кичик ва ўрта бизнесни тараққий эттириш мақсадида республика «Тадбиркор аёл» ассоциациясини Наманган вилояти бўлимининг тузилиши, унга раҳбар этиб кўп тармоқли «Ишонч» фирмаси бошлиғи Мавлудахон Абдуҳалимованинг сайланганлиги ҳам фикримиз далилидир. Биргина Наманган шаҳрида шу кунда 24 та кичик ва қўшма корхона раҳбарлари хотин-қизлардир. Бундан ташқари, уларнинг раҳбарлигида 41 та кичик корхона, 12 та фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. 107 нафар тадбиркор ва ишбилармон аёл ўзининг хусусий фирма ёки корхонасига эга.

Юқорида тилга олинган «Ишонч» кўп тармоқли фирмаси Косонсой туманида жунни қайта ишлайдиган шаҳобча билан жиҳозланган кичик корхонасига эга. Мазкур фирма ташаббуси билан уйда ўтирган аёллар учун кичик бизнес асосида янги иш ўринлари вужудга келтирилди. Уйчи туманида 11 нафар хотин-қиз АҚШ «Меҳр-шафқат» корпусининг айланма кредитидан фойдаланиб,тижорат ишларини юргизмоқда. АҚШнинг «Коунтерпарт консорциум» ташкилоти ташаббуси билан бир гуруҳ аёллар июль-август ойлари давомида ўқиб, сертификат олдилар.

—Очиғи, осон кечмаётган бугунги кунда ишлаётганларга ҳам, уйда ўтирган аёлларимизга ҳам енгил тутиб бўлмайди. Улар ижтимоий ҳимояга муҳтож.

—Булмасам-чи! Бу масала касаба уюшмалари фаолиятининг доимо диққат марказида. Айниқса, кейинги пайтларда оила, оналик ва болалик ҳуқуқини муҳофаза этиш, уларнинг соғлиғини тиклаш, моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш вилоят касаба уюшмалари кенгаши, тармоқ қўмиталарининг диққат-эътиборида турибди. Зероки, куни-кеча матбуотда ёритилган Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат Кодекси Лойиҳасига ҳам аёлларга бериладиган янги имтиёзлар, улар меҳнатини ҳимоялаш бўйича алоҳида моддалар киритилган. Бинобарин, касаба уюшма қўмиталари жойларда аёллар учун тиббий-маиший қулайликлар яратилиши юзасидан назоратни кучайтирмоқдалар. Мамнуният билан таъкидлаш лозимки, бу борада Тўрақўрғондаги «Ширинлик», Учқўрғондаги дон маҳсулотлари комбинатлари ҳамда Наманган машинасозлик заводида хайрли тадбирлар амалга оширилмоқда. Машинасозлик корхонасида ишлаётган 102 аёл учун махсус тиббий хизмат хонаси ажратилган. Ошхона, кутубхона, сауна улар хизматида. Бу ерда меҳнат қилаётган барча аёллар шаҳар транспортидан корхона ҳисобига бепул фойдаланадилар. Шунингдек, «Юлдуз» трикотаж фабрикаси, «Электротерм» ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам аёлларнинг ижтимоий ҳимоясига оид купгина ишлар қилинмоқда.

Вилоят касаба уюшма ташкилотлари хотин-қизлар ва уларнинг оила аъзолари саломатлигини сақлаш, кам таъминланган ва кўп болали оилаларни ижтимоий муҳофазалашда бир мунча тадбирларни амалга оширдилар. Агар ўтган йили санаторий-профилакторийларда дам олганларнинг 35 фоизини аёллар ташкил этишган бўлса, шу йилнинг биринчи ярмида бу соҳадаги кўрсаткич салкам 40 фоизга кўтарилди. 1995 йилги ёзги соғломлаштириш мавсумида 20 минг бола ҳордиқ масканларида бўлиб қайтишди. Шулардан кам таъминланган ва кўп болали оилаларнинг 3005 фарзандига берилган йўлланмаларнинг ҳаражатлари вилоят касаба уюшмалари кенгаши, меҳнат жамоалари, «Маҳалла» ҳайрия жамғармаси ҳисобларидан қопланди.

Куз бошларида 100 ўринли ва энг замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган оналар ва болалар шифохонаси қурилиб фойдаланишга топширилди. Туғруқхоналар икки бараварга кенгайтирилди ва шу тариқа бу жойларда оналар ва чақалоқларнинг биринчи кунларданоқ ҳамхона бўлишларига имкон яратилди. Наманган шаҳридаги 2-туғруқхонада ҳомиладорлик даври ва кўз ёригандан сўнг она- бола соғлиғини қайта тиклаш бўлими йўлга қўйилди. Аёллар маслаҳатхоналарининг поликлиникалар қошида бўлишлиги ўз навбатида оналарга керакли мутахассислар томонидан ҳар тарафлама тиббий ёрдам кўрсатишда қулайлик яратмоқда. Маҳаллаларда ва қишлоқ жойларида, фермаларда ҳамда дала шийпонларида тиббий кўмак хоналари очилди. Жумладан, Наманган шаҳридаги 10 маҳаллада ана шундай тиббий ёрдам хонаси ишлаяпти.

— Роза Тоштемировна, бозор иқтисодиётига ўтиш босқичида моддий жиҳатдан бирмунча қийинчиликлар келиб чиқаётганлиги сир эмас. Касаба уюшмалари меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга нечоғлиқ ҳисса қўшаётир?

—Вилоятдаги қаровчисини йўқотганлар, қариялар ва ногиронлар, кўп болали ва кам таъминланган оилалар алоҳида рўйхатга олинган. Уларга ташкилотлар, давлат муассасалари ва идоралар бирикитиб қўйилган бўлиб, моддий ва маънавий қўллаб-қўлтиқлаш учун турли тадбирлар ҳамда маросимлар мунтазам ўтказиб турилади. Жумладан, август ойида бўлган «Ғамхўрлик» ҳайрия ҳафтасида ёрдамга муҳтож, якка-ёлғиз қариялар, ногиронлар, бева-бечоралар ва беморлар ҳолидан хабар олинди, улардан 34179 нафарига 10 миллион сўмликка яқин моддий ёрдам кўрсатилди. 313 нафар кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига ҳатна тўйлари, 80 нафар йигит-қиз учун никоҳ тўйлари ўтказилди. 5 сентябрдаги анъанавий «Оила куни»да ҳам ана шундай моддий ва маънавий кўмак уюштирилди.

— Барибир, айрим жойларда аёллар меҳнатини қадрлаш, улар учун зарур шарт-шароит яратишни ҳамон кўнгилдагидек деб бўлмайди.

— Нимасини айтасиз. Масалан, ўтказилган текширишларимизда аниқланишича нотўқима матолар бирлашмасида 20 нафар аёлни зарарли меҳнат шароитида ишлатиш давом этаётир. Наманган шаҳридаги айрим қурилиш ва транспорт ташкилотларида ҳам аёллар меҳнатидан фойдаланишдан воз кечилмаяпти. Вилоят касаба уюшмалари кенгаши бу ва шу каби муаммоларни ҳал этиш чораларини кўрмоқда.

Суҳбатдош: О.ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

Обуна-96

«ИШОНЧ»НИНГ МУХЛИСЛАРИ КЎПАЙМОҚДА

АНДИЖОН ВИЛОЯТИ. Избоскан туманида «Ишонч» газетасига обуна қизғин давом этмоқда. Айниқса, халқ таълими тизимида газета мухлисларининг кўпаяётганлиги қувонарлидир. Бу ўринда туман ҳокимлигининг бевосита фаоллик кўрсатаётганлигини таъкидлаш ўринли. Ҳокимлик бюджетидан 33 та мактабда «Ишонч» газетасига обуна расмийлаштирилди.

— Туманимизда «Ишонч»нинг мухлислари кўп, — дейди ҳоким С. Бегалиев биз билан суҳбатда. — Айниқса, газетада чоп этилаётган «Одамийлик сабоқлари» рукнидаги мақолалар ўқитувчилар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинмоқда. Ижодий жамоанинг келгуси ишларига омад тилаймиз.

«Ишонч» мухбири.

НУКУС шаҳрида Қорақалпоғистон Республикаси касаба уюшмаларининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Уни республика касаба уюшмалари қўмитаси раиси Бибиойим Юсупова олиб борди.

Йиғилишда юртбошимиз томонидан олға сурилган ва ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодига ўтишнинг беш тамойили асосида республикада амалга оширилаётган ишлар атрофлича муҳокама қилинди. Меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ҳимоялаш масалалари диққат марказда бўлди.

Йиғилишда, шунингдек, «Ишонч» — «Ишонч-Доверие» газеталарига обуна ўтказишнинг аҳволи таҳлил қилинди. Касаба уюшмалари бу ишда фаоллик кўрсатишлари лозимлиги таъкидланди.

«Ишонч» мухбири.

ОБУНА БАҲОСИ

Республика вилоятларида ва Қорақалпоғистонда:

Якка тартибдаги обуналар учун:
«Ишонч»га — 468 сўм,
«Ишонч-Доверие»га — 53 сўм 40 т.
Корхона ва ташкилотлар учун йиллик идоравий обуна:
«Ишонч»га — 685 сўм 20 тийин,
«Ишонч-Доверие»га — 78 сўм 60 тийин

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

Якка тартибдаги обуначилар учун:
«Ишонч»га — 336 сўм,
«Ишонч-Доверие»га — 36 сўм
Якка тартибдаги обуначилар обунани абонент қутиларига расмийлаштирган ҳолларда:
«Ишонч»га — 264 сўм,
«Ишонч-Доверие»га — 24 сўм
Корхона ва ташкилотлар учун йиллик идоравий обуна:
«Ишонч»га — 685 сўм,
«Ишонч-Доверие»га — 79 сўм
Корхона ва ташкилотлар обунани абонент қутиларига расмийлаштирган ҳолларда:
«Ишонч»га — 576 сўм
«Ишонч-Доверие»га 72 сўм.

Транспорт ва бошқа ҳаражатлар камлиги туфайли Тошкент шаҳрида обуна баҳоси бирмунча паст белгиланган.

ЁЗМАСА БЎЛМАЙДИГАН ШЕЪРЛАР ЁЗАМАН...

Инсон табиати шундай-ки, у эл орасида обрў-эътибор қозониб, эзгулик яратиб яшаётган ҳар бир шахс ҳақида кўпроқ билишни истайди, унинг ҳаёти, қилаётган ишлари билан қизиқади. Халқимизнинг севимли шоири Эркин Воҳидов билан бўладиган ҳар бир учрашув, мулоқот ҳам минглаб мухлислар қалбида чуқур из қолдириши шубҳасиз. Шунинг учун ҳам сиз азиз газетхонларимиз эътиборига ҳассос, таниқли шоир, сиёсат ва жамоат арбоби Эркин Воҳидов билан суҳбатни ҳавола этишга жазм қилдик...

МУХБИР: Эркин ака, сиз кўп йиллардан буён халқ ноиби сифатида катта ташкилотчилик ишини олиб бораяпсиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг I сессиясида сиз Ҳалқаро ишлар ва Парламентлараро алоқалар қўмитасининг раиси этиб сайлангансиз. Дастлабки саволимиз ана шу қўмитадаги фаолиятингиз билан боғлиқ бўлиб, раҳбарлигингизда олиб борилаётган ишлар ҳақида газетхонларга қисқача хабар беришдир.

Э.ВОҲИДОВ: Қўмита Ўзбекистон давлатининг ташқи-сиёсий, иқтисодий-маданий ҳаёти ва ривожига тааллуқли қонунларни ишлаб чиқади ва сессия орқали кучга киритади. Жаҳондаги ривожланган кўпгина мамлакатлар Парламентлари билан алоқани, бордикелдини йўлга қўйиш борасида анча-мунча ишлар қиляпмиз. Бизлар нафақат тажриба ўрганиш, балки республикамизда олиб борилаётган ички-ташқи сиёсатни дунёга маъриф қилишни олдимизга вазифа қилиб қўйганмиз.

МУХБИР: Қонунчилик соҳасида ҳам ўзаро тажриба алмашиш масалалари қандай йўлга қўйилган?

Э.ВОҲИДОВ: Бизда барча қонунлар ҳалқаро қабул қилинган қонунчилик нормалари асосида яратилади. Қўмитамиз шу кунларда «Ҳалқаро шартномалар тўғрисида» қонун лойиҳасини тайёрламоқда. Бу лойиҳани тайёрлашда қатор ҳалқаро битимлар, кўпгина мамлакатларнинг бу борадаги қонунлари ўрганилди. Албатта қонунчилик соҳасида тажриба алмашиш қўмитамиз фаолиятининг асосий йўналишларидан ҳисобланади.

МУХБИР: Эркин ака, ўқувчиларимизга «Аленауэр жамғармаси» ва 15 ноябрь куни Тошкентда ўтган семинар ҳақида батафсилроқ маълумот берсангиз.

Э. ВОҲИДОВ: Барчага маълумки, «Аленауэр жамғармаси» 1949-1963 йилларда Германия давлатининг Канцлери вазифасини бажарган таниқли давлат арбоби Конрад Аленауэр номи билан боғлиқдир. Бу ҳалқаро жамғарма сиёсат майдонида иш юритиб, демократик ривожланиш жараёни, бозор иқтисодиётининг тажрибаларини дунёга кенг ёйишни асосий вазифа сифатида ўз олдига қўйган. Унинг Тошкентдаги ваколатхонасини В.Шрайбер бошқаради. У бизлар билан биргаликда ҳалқаро семинарлар ўтказишга ёрдам бериб келмоқда.

15 ноябрь куни «Олий Мажлис мустақил Ўзбекистоннинг дунё ҳамжамиятига кириш даврида» номи остида ишчи конференцияси ўтди. Аленауэр жамғармаси ва Ўзбекистон Олий Мажлиси биргалигида ташкил этилган бу йиғинда Олий кенгаш раиси Эркин Ҳалилов қатнашиб, маъруза қилди.

Бундестаг аъзоси, депутат доктор Вольф Бауэрнинг чиқиши ҳам «Германия Демократик Республикасида Парламент фаолияти» деган мавзуда бўлди. Бу анжуманда Буюк Британия элчиси Барбара Хэй хоним, Франция элчиси Жан Клод Ришар қатнашдилар ва маъруза қилдилар.

Аленауэр жамғармаси бир неча ҳалқаро семинарлар ўтказишни режалаштирган. Шулардан биттаси Парламент ишига бағишланди ва бизлар Англия, Франция, Германияда Парламент тузилиши ҳамда иш олиб бориш тажрибалари билан ўртоқлашиб олдик. Қўмитамиз фаолияти ва ишига шу каби семинарлар ўтказилиши анча-мунча фойда беради.

МУХБИР: Эркин ака, мустақил юртимизнинг ҳар бир кишиси бугун «Туркистон - умумий уйимиз» деган шиорни нафақат қўллаб-қувватлайди, балки ҳудудимизда яшаётган барча миллатларнинг азалий орзуси бўлган бирдамлик ва қардошлик туйғулари камол топаётганига шукроналар айтмоқда. Бу катта, муҳим тарихий жараён эканлигини англамоқда. Шу ҳақда ҳам фикрингизни билсак.

Э.ВОҲИДОВ: Тўғри, азалдан ҳудудимизда истиқомат қилган халқлар ораларига чегаралар тортмай асрлар мобайнида оға-ини бўлиб яшаганлар. Тили бир, дини бир, маданияти, урф-одатлари бир-бирларига ухшаш бўлган, бир бўлган.

Куни кеча Тошкентда ўтган Туркистон маданияти форуми халқларимизнинг ана шу азалий бирлигининг намойиши бўлди. Бешта республикадан келган 200 га яқин вакиллар бу форумга катта умид боғлаб, Туркистон халқларининг фани, санъати, адабиётининг режалари ҳақида қизғин суҳбатлар олиб бордилар.

МУХБИР: Туркистоннинг барча халқлари умумий ҳудуд, умумий заминда яшадилар-у, лекин ҳар бирлари фақат ўзларига хос мавқеъ, тарих, маданиятга эга бўлиб ривожланиб келдилар. Буларнинг орасида бизнинг ўзбек миллати ҳам ўз ҳаёти, турмуш тарзи билан ажралиб туради. Бой ўтмиши-ю тарихига эга. Бир аср мобайнида биз кўп нарсани йўқотдик, лекин кўп нарсага эга ҳам бўлдик. Сиз шу ҳақда нима дея оласиз?

Э.ВОҲИДОВ: Биз бугун мустақил эканлигимизни, том маънода дунё, жаҳон майдонига чиқаётганимизни фахрга тўлган ҳолда англаяпмиз. Йўлимиз нурли, лекин баъзан йўлларимизда ўзимиз қўйган, баъзи тўсиқлар ҳам учрамоқда. Бу билан мен нима демоқчиман?

Мен кўп чет элда бўлдим, хорижий давлатлар ҳаёти, халқларнинг турмуш тарзини кўрдим. Ғурур билан шунга амин бўлдим-ки, қайси мамлакат билан солиштирмай, айниқса Шарқ мамлакатлари билан, кўп соҳаларда биз анча юксак эканмиз. Лекин бу хаёл, фикр билан биз қаноатланиб қолсак бўлмайди.

Юртимиз дунёга чиқар экан - диёримизда яшаётган ҳар бир инсондан бу ақлий ривож-интеллектни талаб қилади. Мамлакатимиз одамлари юксак маънавият эгаси бўлишлигини талаб қилади. Одамларнинг онгини кўтариш, бу аввалимбор зиёлиларнинг вазифасидир. Бизлар ҳали кўп нарсани хорижий мамлакатлардан ўрганишимиз керак. Хоҳ у Европа бўлсин, хоҳ Осиё бўлсин...

Тоталитар, яъни мутеълик замонида урф-одатларимиз, тилимиз сиқувга олинган бир замонда биз қийинчилик билан ўзлигимизни сақлаб ололган халқ бўлдик. Ахир бизларнинг қандай яхши, чиройли урф-одатларимиз бор-ки, олам ҳавас қилади. Аммо шу билан бирга халқнинг тараққиёт йўлига чиқишига ғов бўладиган белгилар ҳам йўқ эмас.

Бугунги янги давр ҳаётимиз тарзини белгилаб берадиган баъзи бир хусусиятларга бошқа дунё кўзи билан қарашни тақозо қилмаяптимикин? Тўй-маъракаларимизнинг «ким ўзарга» ўйлаб топилган ташвишлари халқимизни қийнаб қўймаяптимикин? Умримизнинг гавҳарга бергисиз азиз дамлари ёниб кетмаяптимикан?

Халқимиз қадимдан бола тарбиясига катта эътибор, катта аҳамият бериб келган. Фақат мадраса ва мактабларда олинган илм ва билим одамларни қониқтирмаган. Ота-оналар ўз фарзандларига оилада қўшимча махсус тарбия берганлар. Буюк бобомиз Алишер Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достонини ўқиб, Фарҳодга энг ўқимишли, энг билимдон, энг зукко устозлар ва муаллимлар билим берганликларини биламиз. Бу устозлар Фарҳодга билим бериш учун ҳатто Юнон давлатидан ҳам чақиртирилганлар. Демак, халқимиз илмга ниҳоятда аҳамият берган. Натижада Берунийлар, Фаробийлар, Улуғбеклар, Бобурлар дунёга келган. Улар халқимизни оламга таниттанлар.

Бозор иқтисодиётига ўтаётган бир пайтда ёшларимизда пулга интилиш кучайиб бормоқда. Бу эса маърифатни ўлдиради. Болаларда ички ишончни пайдо этиш лозим. Бунга эса фақат илм орқалигина эришиш мумкин. Ҳатто йирик бизнесмен, савдогар бўлиш учун ҳам кенг билим доирасига эга бўлиш керак, фикран юксак бўлиш керак. Бунда эса адабиёт қўл келади. Чунки ҳеч нарса адабиётдек инсонни тарбиялай олмайди. Ахир барчамиз биламиз, адабиёт - одоб ўргатувчи дегани. У юракни, қалбни тарбиялайди. Эзгуликка ундаб, ўргатади. Болаларга ёшлигидан шеърлар ёд олишни ўргатиш лозим. Ҳар бир инсон бир неча минг сатр шеърларни ёддан билса қанийди! Эзгуликка бой юрак эса қалтис, ножўя ишлар қила олмайди.

МУХБИР: Эркин ака, давлат арбоби сифатида теран фикрларингизни баён этдингиз, ишингиз, фаолиятингиз билан бизларни таништирдингиз. Энди шоир сифатида ўз режаларингиз ҳақида бир-икки оғиз гапирсангиз.

Э.ВОҲИДОВ: Жамият ичида, қайноқ ҳаёт ичида яшаб ўрганганман. Дунёни билишга интиламан. Чунки ҳар бир сафар ёзувчи билим доирасини кенгайтиради, кўплаб шеърларга мавзулар пайдо этади, юракни ҳис-туйғуларга тўлдиради. Лекин ҳар хил давлат ва жамоат ишлари вақтни кўп олиши ва ёзишга имконият бермаслигига қарамай, юрагимнинг, фикримнинг бир чеккаси ҳамиша шеърият билан бирга бўлади. Шунинг учун мен вақт топиб фақат ёзмаса бўлмайдиган шеърлар, асарлар ёзишга ўрганганман.

МУХБИР: «Ишонч» ўқувчилари Сиздан янги шеър ва ғазаллар кутмоқда.

Ижозатингиз билан ҳали сиёҳи қуримаган ўша шеърларингиздан газетхонларимизга ҳавола қилсак.

Суҳбатдош: Нодира РАШИДОВА.

Эркин ВОҲИДОВ

СЎЗЛАР ЧАМАНИ

(Уч сўз - бир маъно)

Сенга Оллоҳ, Ёр, Тангрим
Чирой, кўрку жамол бермиш,
Чирой, кўрку жамолинг
Менга орзу, ўй, ҳаёл бермиш.
Жафо билан вафо ичра
Жаҳону очуну олам,
Севу менга етуклик,
Сарбаландию камол бермиш.
Сени кўрмишда айну чашму кўз
Туш, хоб, манномида,
Лабинг, лаълинг, дудоғинг
Бу на дарё деб савол бермиш.
Қўлинг, дастинг, илингда
Май, шароб, соғар тутиб масрур,
Лисонинг, тил, забонингким,
Асал, шаҳд ила бол бермиш.
Ўзунгга, васлу дийдоринга етмоқ
Гар насиб эрмас,
Менга тақдир, менга ёзмиш,
Менга рўзи завол бермиш.
Сенга Эркин ғазал битмишки,
Шарт уч шаклу бир маъно.
Дарий, туркий, арабийла,
Сухан, сўзу мақол бермиш.

Бозор иқтисодига асосланган муносабатлар ўзига хос муаммоларни кўндаланг қўймоқда. В.П.Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам бундан мустасно эмас, албатта. Касаба уюшмалари қўмитаси раиси Абдували Раҳмонов билан бўлган суҳбатимиз ишчи хизматчиларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳимоясига бағишланди.

Олтинқанот қушлар учсин ...

- Абдували Воҳидович, ўзингиздан қолар гап йўқ, бозор иқтисодиётини босқичма--босқич шакллантириш учун бошланган жараён касаба уюшмалари фаолиятини яхшилаш ва такомиллаштиришни тақозо этмоқда.

- Албатта. Мустақилликнинг нашидаси тотли. Бозор шароити касаба уюшмалари ташкилотлари олдига ҳам мутлақо янги йўналишдаги вазифаларни қўймоқда. Эндиликда корхонадаги барча техник ва технологик ресурслар ўз тасарруфимизда. Фаолиятимизни жаҳон андозалари асосида ташкил этиб, юқори сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ҳаракат қилаяпмиз. Хитой,Ҳиндистон каби мамлакатлардан кўплаб буюртмалар тушаётганлиги фикримиз далилидир.

Бозор муносабатлари чуқурлашиб бораётган бугунги кунда ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш янада долзарб аҳамият касб этмоқда.Кейинги пайтларда хомашё танқислиги сабабли ишчилар ўртасида кўнимсизлик келиб чиққан эди. Касабақўм бу аҳволга бефарқ қараб турмади. Маъмурият билан тегишли шартнома тузиб, муаммоларни ҳал этиш тадбирлари белгиланди. Эндиликда хомашё йўқлиги сабабли топшириқ бажарилмаган тақдирда ҳам ишчи маошини олаверади. Президентимиз Ислом Каримовнинг Халқ депутатлари Самарқанд вилоят Кенгаши сессиясидаги сўзлаган нутқи ҳар бир раҳбарни ўз ишига виждонан ёндашишга, Ватан ҳисси, юрт туйғусини барча нарсадан устивор билиб, фидокорона меҳнат қилишга ундайди. Жумладан, юртбошимиз «... Халқнинг кундалик эҳтиёжига, унинг ижтимоий аҳволини яхшилашга жиддий эътибор берилмаганлиги сабабли шу йилнинг 10 ойи давомида Президент Девонига 2 мингта хат келган», дея ачиниш билан таъкидладилар. Сессияда билдирилган фикр-мулоҳазалар касаба уюшмалари фаолиятига ҳам тўла тааллуқли. Кишиларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш учун янада қатъий саъй-ҳаракат кўрсатишимиз, ўз иш усул ва услубларимизни қайта кўриб чиқишимиз лозим.

Мана бирлашмамиз мулкчиликнинг акционерлик шаклига ўтаяпти. Бу борада касаба уюшмаларининг ўз йўли бўлиши керак. Баъзи бир ҳамдўстлик мамлакатларидаги авиация ишлаб чиқариш заводларида ишчилар турли сабабларга кўра касаба уюшмаларидан чиқишаётганлигидан хабардормиз. Бу ҳол бизни огоҳ бўлишга, ўз фаолиятимизга сезгирлик билан ёндашишга чақиради.

--Яқинда бирлашма касаба уюшма ташкилотининг ҳисобот конференцияси бўлиб ўтди. Унда корхона ҳаётига, ижтимоий ҳимояга оид муҳим масалалар муҳокама қилинганлиги шубҳасиз. Конференция ишидан кўнглингиз тўлдими?

- Ўринли савол. Ишчи-хизматчиларимиз ҳозирги мураккаб даврда ўз ҳақ-ҳуқуқларининг қонуний ҳимоя қилинишига, меҳнатлари муносиб равишда рағбатлантирилишига ишонадилар.Конференция буни яна бир карра исботлади. Бирлашмада 169 та бошланғич касаба уюшма ташкилоти бор. Улар жамоамиз аъзоларини тўлиқ ўз сафларига бирлаштирган. Шу боис бир йиллик ҳисобот конференцияси қизгин тортишувлар, мулоҳазали фикрлар, таклифларга бой бўлди.

Қўмитамиз билан бирлашма маъмурияти ўртасида имзоланган битимга биноан ишчи-хизматчиларнинг ҳаётий манфаатлари қаттиқ назорат остида. Кейинги пайтларда маош тарқатишда 4-5 кун кечикиш ҳоллари юз берди. Касабақўм зудлик билан бу масалани раҳбарлар олдига қўйди. Тўғри, янги самолёт ишлаб чиқариш, уни йиғиш, бутлаш ва сотиш осон эмас. Буни тушунамиз. Аммо ҳар қандай вазиятда ҳам инсон эҳтиёжи биринчи ўринда туриши лозим.

Жамоамиз аъзолари асосан авиасозлар шаҳарчасида истиқомат қилишади. Бу ерда 417 та кўп қаватли уйларимиз бор. Уларнинг кўпида иситиш шахобчалари ишламайди. 9 қаватли биноларда эса 5- қаватдан юқорига сув чиқмайди. Бу масалани ҳал этиш учун Ҳамза тумани ҳокимиятига мурожаат қилдик. Таъмирлаш харажатларини бирлашма ўз зиммасига оладиган бўлди.

Корхона ҳовлисида катта-кичик цехлар мавжуд. Бу жойлардаги шарт-шароитлар, техника хавфсизлиги доимий назоратга олинган. Шу хоналарнинг қишда иссиқ, ёзда салқин бўлишига эришдик.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш фаолиятимизнинг асосий қирраларидан биридир. Бирлашмамизга 27 йўналиш бўйича транспорт воситалари қатнайди. Лекин уларнинг ҳаракатида қатъий тартиб йўқ. Ишга кечикиш ҳоллари кўплаб содир бўла бошлагач масалани «Тошшаҳарйўловчитранс» бирлашмасининг бошлиғи К.Ғуломов олдига қўйдик. Автобуслар, троллейбуслар янгиланаяпти, аммо йўловчиларни манзилига ўз муддатида етказиш ҳамон кўнгилдагидек эмас. Бунга ҳайдовчилар ҳам сунъий ғов бўлаётирлар. Улар кўпинча фақат олдинги эшикни очиб, йўловчиларни битта-битталаб туширишади. Бу ўз хизмат жойларига ошиқаётган кишилар учун беҳуда вақт йўқотиш демакдир. Транспорт йўловчининг хожатини чиқариши керак. Қолаверса меҳнаткаш инсонга маданиятли хизмат кўрсатиш бозорнинг энг муҳим талабларидан бири эмасми?

- Бозорларимиз хилма-хил маҳсулотлар билан боймоқда.Дўконлар, тижоратчилар ҳам сероб.Улар орасида харидорлар ҳақидан уриб қолаётган учарлар ҳам бор. Сотувчидан алданган бир гуруҳ ишчилар бизга мурожаат этишди. Дарҳол махсус комиссия тузилиб, юз берган аҳвол ўрганилди. Ишга туман ҳокимлиги жалб этилди. Харидор чўнтагига кўз олайтираётганлар тегишли жазо олдилар. Ҳақ жойида қарор топди.

- Ишчиларнинг маданий хордиқ чиқаришлари, саломатликларини тиклашлари учун қандай шарт-шароит яратилган. Шу ҳақда ҳам қисқача тўхталиб ўтсангиз.

- Бирлашмамиз тасарруфида 46 та болалар боғчаси, 5 та пансионат ва болалар оромгоҳлари, дам олиш масканлари. Сивец номидаги маданият саройи, «Старт» спорт мажмуи мавжуд. Буларнинг барчаси ишчи-хизматчиларимиз, уларнинг фарзандлари учун хизмат кўрсатади. Маданият саройимизда 169 тўгарак фаолият кўрсатмоқда. Улардан фақат 89 тасигина ўз харажатларини қоплайди. Бичиш, тикиш, макрамэ, бухгалтерия каби тўгараклар доим гавжум. Маданият саройи эҳтиёжлари учун бирлашма хазинасидан ҳар ой 70000 сўм маблағ ўтказилади. Аммо ўз-ўзини аранг қоплайдиган 89 тўгаракка 38 фоиз солиқ солинганлиги сира ақлга сиғмайди.Қўмитамиз мазкур масала юзасидан Молия вазирлигига, солиқ назоратига мурожаат қилди, аммо натижа бўлмаяпти.

«Старт» спорт мажмуида каратэ, бадиий гимнастика, сузиш каби спорт секциялари мавжуд. Ушбу тизимлардаги молиявий харажатларни касабақўм ўз зиммасига олган.

Муаммоларимиз ҳам кўп. Айтайлик, фарзандларимизга хушманзара оромгоҳларда дам олиш учун имтиёзли йўлланмалар берамизу, лекин уларнинг транспорт чиқимларини қоплаш қийин кечаяпти. Бу гап дам олишни истовчи ишчи хизматчиларимизга ҳам тааллуқли. Нима бўлганда ҳам уларнинг мушкулини осон қилиш чорасини топишимиз керак. (Йўл харажатларини камайтира олсак, дам олиш ва даволаниш имкониятлари янада кенгайиши шубҳасиз.

- Корхонада меҳнат фахрийларига ҳурмат баланд экан...

- Шундай. Меҳнат фахрийлари - бизнинг фахримиз, ғуруримиз. Инсонни ҳар қанча улуғласак арзийди. Касабақўм моддий ва маънавий рағбатлантириш масалаларига жиддий аҳамият бериб келмоқда. 2700 нафар фахрийларимиз бор. Илгари ишлаб кетган 4000 кексаларимизни ҳам эътибордан четда қолдирганимиз йўқ. Шу йил давомида уларнинг ҳар бирига 500 сўмлик бепул совғалар улашилди. Маъмурият ва касабақўм томонидан бепул кийим-кечак билан таъминланаяпти. Бирлашмамизда «Шафқат ҳамшираси» жамияти тузилган бўлиб, унинг аъзолари заводда ишлаб кетган, эндиликда қаровчисиз қолган 359 нафар кексалар ҳолидан хабар олиб турадилар. 15 нафар фахрийга ногиронлар аравачаси, 60 кишига Хитойдан келтирилган эшитиш ускунаси ва тиббий дори-дармонлар олиб берилди. Кўп болали оилалар ҳар доим паноҳимизда. Байрамлар ҳамда тантанали кечалар фахрийларимиз, кексаларимиз билан серзавқ ва тароватли .

- Абдували Воҳидович, бирлашма ҳузурида тиббий-санитария қисм мавжуд. Жамоа саломатлигини муҳофаза қилиш йўлида бу тизим ходимлари қандай ишларни амалга ошираяпти?

- Шифохонамиз асосан бирлашма ходимларига, шунингдек, авиасозлар шаҳарчаси ҳудудида истиқомат қилаётган оилаларга малакали тиббий хизмат кўрсатади. Бу ерда жарроҳлик, травматология, пульманология, кардиология, қулоқ-бурун-томоқ ҳамда асаб касалликлари, гастрология, аёллар консультацияси, туғруқхона, болалар ва хотин-қизлар бўлимлари, поликлиника ишлаб турибди. Яқинда фойдаланишга топширилган 1500 ўринли янги поликлиникада барча замонавий қулайликлар мавжуд. Жиҳозлар, асбоб-ускуналар Германиядан келтирилди.

Кишиларнинг ишни мазмунли, юқори кайфиятда ўтказишлари кўп жиҳатдан уларнинг дам олишларига, кўнгилли ҳордиқ чиқаришларига боғлиқ. Хумсонда бирлашма тасарруфидаги «Кристалл», Оқтошда «Сокол» пансионатлари мавжуд. Қирғизистонннинг Иссиққўл ҳудудида жойлашган «Олтин қум», шунингдек, «Чиноз» саломатлик дам олиш оромгоҳларида ҳар йили кўплаб авиасозлар ўз соғлиқларини тиклайдилар.

Жамоа аъзоларига кўрсатилаётган тиббий хизмат савиясини ошириш учун барча имкониятлардан фойдаланилаяпти. Ташхис асбоб-анжомлари, дори-дармонлар ҳам ўзаро мол айирбошлаш эвазига асосан хориждан келтирилаётир. Бундан мақсад беморларга жаҳон андозалари даражасида хизмат кўрсатишдан иборатдир.

Жисмоний ва маънавий жиҳатдан баркамол авлодни тарбиялаш мустақил республикамиз олдида турган муҳим масалалардан биридир. Қолаверса, нуридийдаси соғлом ота-онанинг ишларида унум бўлиши ҳаммамизга аён. Шунинг учун ҳам бирлашма раҳбарияти яқинда яна бир хайрли ишга қўл урди: янги болалар шифохонаси қурилиб ишга туширилди. Эндиликда кўркам, шинам хоналарда бемор болалар муолажа оладилар.

Инсон ҳамиша ширин сўзга, меҳрга муҳтож. Дарддан изтироб чекиб, нажот истаб келган кишига ўз вақтида кўрсатилган эътибор ва зарур тиббий ёрдам ҳар қандай саҳоватдан улуғроқдир.

- Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Фазилат ХОЖИҚУЛОВА

ОИЛА БЮДЖЕТИ: ДАРОМАД ВА БУРОМАД

Бозор иқтисоди шароитида аҳолининг эҳтиёжини ўрганиш, унинг талабига мос маҳсулотни ишлаб чиқариш ва сотиш муҳим масалалардандир. Эҳтиёжни ўрганиб, ишбиланмонлик йўналишини аниқлайдиган фан маркетинг-дир. Иқтисодий ривожланиш тамойилларини белгилашда маркетингнинг аҳамияти катта. Маркетинг ёрдамида нима ишлаб чиқариш, қанча ва ким учун ишлаб чиқариш, маҳсулотни қаерда сотиш, нархни, ишлаб чиқаришни бошқариб бориш масалалари ҳал қилинади.

Ҳозирги пайтда маркетинг тадқиқотисиз тадбиркорлик билан шуғулланиш қийин. Кўпчилик оилаларда эҳтиёжни билмаган ҳолда мустақил ишларга қўл уриб, инқирозга учраш ҳоллари тез-тез учраб турибди.

Мисол учун, оила пойафзал фабрикаси қуриб, ҳар ой 5 минг жуфт оёқ кийими тайёрлашни режалаштирди, деб фараз қилайлик. Эски усулга кўра ишлаб чиқарилган пойафзалнинг қанчаси сотилиб, қанчаси сотилмай қолишини билиш қийин. Маркетинг асосида 3000 дона оёқ кийим ишлаб чиқаркан давлат корхонаси унинг ҳаммасини сота олади. Чунки, талаб ва эҳтиёж пухта ўрганилган. Оила корхонаси эса зарар кўриши мумкин. Бинобарин, оилавий ишбилармонликда маркетинг қоидаларига тўла риоя қилиш мақсадга мувофиқдир. Оила бирор маҳсулот чиқариш ёки хизмат кўрсатиш билан шуғулланадиган муайян бозорни ўзлаштириб, унда ўз ўрнини топишга ҳаракат қилиш керак. Ана шу

ОИЛАВИЙ ИШБИЛАРМОНЛИК ВА МАРКЕТИНГ

(20-дарс, I-қисм)

туради. Бундай вазиятда сотиб олинган молга тикилган пулнинг танини чиқариш у ёқда турсин, зарарнинг миқдорини пасайтириш ҳам амри маҳол. Маркетинг тадқиқот ва таҳлил орқали юқоридаги ҳолларни бартараф қилиш мумкин.

Маркетинг ўз-ўзидан пайдо бўлган эмас, уни кимдир ўйлаб топган ҳам эмас. Маркетинг иқтисодий ривожланишнинг маҳсули. Айнан шу жараён маркетингни келтириб чиқарди, уни шакллантирди, такомиллаштириб ҳозирги кундаги мукаммал тарзга келтирди.

Тарихдан маълумки, вақти-вақти билан кўп мамлакатларда, жумладан АҚШ, Англия, Германия, Францияда оғир иқтисодий инқирозлар юз бериб турган. Инқироз асосан маҳсулотлар кўпу, лекин улар сотилмаслиги, сармоя товарга айланиб, товарнинг пулга айланиши тўхтаб қолиши билан характерланар эди. 30-йилларга қадар тадбиркорлар асосан маҳсулотни ишлаб чиқариш, кейин уни сотиш жараёнига амал қилардилар. Иқтисодчилар бу вазиятни таҳлил қилиб, тизимни ўзгартириш, одамларнинг эҳтиёжини ўрганиш ва талаб бўлган маҳсулотни ишлаб чиқаришни лозимлигини тавсия қилдилар. Шундай қилиб маркетингнинг биринчи фалсафаси вужудга келди. Бу фалсафанинг мазмуни қуйидагича: сотиш мумкин бўлган маҳсулотнигина ишлаб чиқариш керак.

Ўз-ўзидан маълумки, харидоргир маҳсулотни аниқлаш учун талабни ўрганиш, таҳлил қилиш керак бўлади. Фирма, компанияларда талабни ўрганадиган мутахассислар пайдо бўла бошлади. Ишлаб чиқариш инсон эҳтиёжини қондиришга бўйсундирилди. Иқтисод инқироздан чиқиб, секин-аста ривожланиш йўлига ўтди. Бора-бора яна пул-товар муносабати секинлашди. Муаммони ҳал этишда тажрибадан келиб чиқилди: эндиликда маҳсулотни қанча сотиш мумкин бўлса, шунча миқдорда ишлаб чиқариш лозим. Шундай қилинди ҳам.

80-йилларга келиб, тағин маҳсулот кўплаб ишлаб чиқарилдию, уларни сотиш қийинлашиб қолди. Бу ҳол иқтисодий ривожланиш суръатларига таъсир кўрсата бошлаган эди. Кун тартибига бошқача талаб қўйилди: одамлар оғирини енгил, узоғини яқин қиладиган, ҳаётни мазмунан бойитадиган маҳсулотлар яратиб, уларнинг рекламасини кучайтириш керак. Муҳандис-техниклар, мутахассислар, конструкторлар енг шимариб ишга киришдилар. Асосий эътибор маҳсулотнинг ташқи кўриниши, сифати, уни қадоқлаш ва ўраш масалаларига қаратилди.

Шундай қилиб маркетинг мазмунан бойиб, усуллари ривож топди. Бу иш билан шуғулланадиган мутахассислар сафи кенгайди.

Маркетинг деган сўз инглизча бўлиб, унинг маъноси сотиш, ўтказиш, маҳсулот сотиладиган бозорни топиш деган маънони англатади. Фақат шугина эмас, маркетинг ишлаб чиқариш характери ва миқёсини белгилайди, мавжуд қувватлардан самарали фойдаланиш имконини яратади.

Маркетингнинг асосий вазифаларидан бири, аҳолининг харид қобилиятини маҳсулотга ёки хизмат турларига бўлган самарали талабга айлантиришдир. Бу жараён истеъмолчини ўрганишдан ва унинг эҳтиёжини, талабларини аниқлашдан бошланиб, мазкур талабни тўла қондириш билан якунланади. Маркетинг ўз ичига жуда кўп масалаларни олади.Аввало қанақа маҳсулот ишлаб чиқариш, унинг сифати, нархини белгилаш ва ҳоказо. Ўз навбатида маҳсулот сифати ва нархи ишлаб чиқаришни ташкил қилиш, бошқариш билан чамбарчас боғлиқ. Меҳнат жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш, робот техникаси ва компьютерларни қўлланиш маҳсулот таннархи, унинг сифатига бевосита таъсир кўрсатади. Бунда ишлаб чиқариш унумдорлиги, ходимларнинг малакаси, тажрибаси, билими ҳам назарда тутилиши лозим.

Кўринадики, сифатли ва арзон маҳсулот ишлаб чиқариш ва тақсимлаш, реклама, ўраш, сақлаш, истеъмолчиларга етказиб бериш масалалари маркетинг муҳитини яратишда муҳим аҳамиятга эгадир. Бунда икки жиҳатни унутмаслик лозим.

Эскича ишланганда оила корхонаси сотишни рағбатлантиришдан манфаатдор: маҳсулот қанча кўп сотилса, даромад шунча кўп бўлади. Лекин бу усул билан кўзланган мақсадга эришиш қийин. Маркетинг қоидалари асосида фаолият юритганда аввал талаб ўранилади, тегишли маҳсулотнинг миқдори аниқланади, шундан кейин уни ишлаб чиқаришга киришилади. Ишни бундан режалаштиришнинг нафи катта.

бозор имкониятини тўла ўзлаштирганидан кейин секин-аста бошқа бозорларни ўрганишга ва шу орқали иш ҳажмини кенгайтиришга интилиши лозим.

Ҳар қандай бозорга кириб бориш, унда мустаҳкам ўрганиш қуйидаги шартлар билан белгиланади:

— маҳсулот турини кўпайтириш;
— сифатини ошириб бориш;
— баҳосини пасайтириб туриш;
— янги хил маҳсулот ишлаб чиқариш;
— сотилган буюм ёки товар учун хизмат кўрсатиш (агар хизматталаб маҳсулот бўлса);
— савдо-сотиқни ташкил қилиш;
— реклама ва маҳсулотни сотишни рағбатлантирадиган бошқа усулларни қўллаш.

Маркетинг тадқиқоти олиб борилганда энг муҳим масала истеъмол бозорини тўлиғича ва ҳар томонлама таҳлил қилишдир.

Бунда истеъмол бозорининг турли омиллари — унинг ҳажми, таркиби; рақобатлашиладиган муҳит, савдо-сотиқдаги узоқ муддатли ривожланиш анъаналари ўганилади. Истеъмол бозорини ўрганиш корхона маҳсулотини таҳлил қилиш билан боғлиқ. Маҳсулотнинг бозор талабларига мослиги ҳамда харидорларнинг асосий гуруҳлари тадқиқ қилиниб, уларнинг талаблари аниқланади. Соддароқ қилиб айтганда сотиш тизими, унинг шакли, маҳсулотни тақсимлаш йўналишлари, уни корхонадан савдо дўконларига, бошқа ҳудудларга ортиқча тўсиқларсиз етказиб бериш жараёни пухта ўрганилиши лозим.

Истемол бозори таҳлилида икки хил натижа кўзда тутилади: биринчиси — муайян маҳсулотга бўлган талаб миқдори, рақобатдош корхона савдо-сотиғига оид хабарлар, иккинчиси — муайян бозорни характерловчи сифат кўрсаткичларига тегишли маълумотлар, (бозор таркиби, сотилаётган маҳсулотларнинг талабга мос тушиш даражаси, рақобатлашиш шарт-шароитлари) шунингдек, харидорларнинг тури, даромадлари, касб-корлари ва бошқалар.

Бозорни тадқиқ қилиш жараёнини қисқача тартибда ифодалаш мумкин: маҳсулотни, талабни, рақобатлашиш шарт-шароитини, савдо усуллари ва шаклларини, сотилаётган маҳсулотларнинг тури ва корхоналар бўйича улушини ўрганиш. Бозорни таҳлил қилганда аҳоли истеъмол талабининг ўзгаришига таъсир қилувчи омилларга эътибор бериш керак. Чунки, у ёки бу жараённинг таъсири остида истеъмол талаби тез-тез ўзгариб туради. Улар турлича бўлиши мумкин. Чунончи:

1. Салбий талаб ёки маҳсулотга нисбатан талабнинг бўлмаслиги. Бундай вазиятда маркетинг ёрдамида маҳсулотга нисбатан бўлган салбий муносабатнинг сабабини аниқлаб, ё унинг таркиби ва сифатини ўзгартириш, ёки нархини пасайтириш мақсадга мувофиқдир.

2. Пинҳоний талаб. Бундай талаб одамларнинг хоҳиш-истагидан келиб чиқади. Айтайлик, кам ёқилғи сарф қиладиган автомобиль ёки битта транспорт воситасида иш жойига етиб бориш, зарарсиз сигареталар ва ҳоказо.

3. Пасаювчи талаб. Бу ҳолнинг юз бериши табиий. Чунки, ҳеч қачон у ёки бу маҳсулотга талаб бирдек бўлмайди. Вақт ўтиши билан талаб камайиб боради. Шундай вазиятга тушиб қолмаслик учун пасайиш нуқтасини белгилаб, олдиндан тегишли чора-тадбир кўриш зарур.

4. Номутаносиб талаб. Бу ҳол даврий ўзгариш билан характерланади. Бунда эҳтиёж бир ошиб, бир пасайиб туради. Ўзгариш билан характерланади. Ўзгариш жараёнига таъсир кўрсатиш, талабни муқобиллаштиришга эришиш ҳар жиҳатдан фойдалидир.

5. Тўлақонли талаб маҳсулотга бўлган эҳтиёжнинг энг юқори чўққисидир. Доим ана шунга интилиш керак. Бошқача қилиб айтганда, талабнинг таклифдан юқори бўлиши маҳсулот ишлаб чиқарувчилар учун катта самара келтиради.

6. Кераксиз, фойдасиз талаб. Бу инсон ҳаёти учун зарарли маҳсулотларга бўлган талабнинг келиб чиқиши билан боғлиқ. Масалан, спиртли ичимликлар, наркотик моддалар, тамаки, қурол-яроғ ва ҳоказо.

Маркетингнинг вазифаси ижобий талабларнинг рағбатлантириш ва ривожлантириш йўлларини аниқлаш, салбий эҳтиёжларга қарши самарали чора-тадбирларни ишлаб чиқиб, уларни амалга оширишдан иборатдир.

Абдуқодир ўғли АБДУСАДИР, иқтисод фанлари доктори, профессор.

Касаба уюшмалари: кадрлар аттестацияси

Республикамизда касаба уюшмалари масъул ходимларини аттестациядан ўтказиш ишлари авж олмоқда. Аввало бу ишга қандай тайёргарликлар кўрилди?

Шу савол билан мухбиримиз касаба уюшмалари Жиззах вилоят кенгаши ташкилий бўлим мудири, касаба уюшма кадрлар аттестацияси бўйича вилоят комиссияси котиби Илҳом Исоновга мурожаат қилди.

— Биз, бу муҳим ишни касаба уюшмалари вилоят кенгаши раёсатининг касаба уюшмалари вилоят кенгаши масъ-

АТТЕСТАЦИЯ — ЖИДДИЙ СИНОВ

ул ходимларини аттестациядан ўтказиш тўғрисида»ги қарорни эълон қилишдан бошладик. Ушбу қарор асосида беш кишидан иборат комиссия тузилди. Комиссия таркиби — кенгаш раиси И. Хушиев, раис муовини А. Ихтиёров, ташкилий ишлар бўлими мудири И. Исонов, ижтимоий суғурта ва молия бўлими мудири М. Аралов, ҳуқуқий марказ бошлиғи Ш. Тожибоевлардан иборат бўлди. Аттестациядан ўтказиладиган ходимлар рўйхати аниқланиб, улар билан суҳбатлар ўтказиш графиги белгиланди.

Аттестация вақтида кадрнинг билими, ишга муносабати ўз малакасини ошириб бориши, бошланғич ташкилотларга амалий ёрдами, жамоат ишларида қатнашиши, касаба уюшмалари низомини, касаба уюшмалари ҳақидаги Қонун ҳамда «Меҳнат қонунларини қай даражада билиши ва бошқа фактлар ҳисобга олинмоқда. Вилоят бўйича жами 47 нафар касаба уюшма фаолларини аттестациядан ўтказиш мўлжалланган. Умуман, вилоятнинг барча кадрлар аттестацияси қизғин олиб борилмоқда. Бу ишларда касаба уюшма фаолларининг роли катта. Жумладан, вилоят солиқ инспекцияси тизимида ўтказилган аттестация самарали бўлди. Аттестация вақтида талабга жавоб беролмаган 12 нафар киши ўз вазифаларига нолойиқ деб топилди.

Аттестация жараёнида шу соҳа касаба уюшма қўмитаси раиси Убайдулло Усмонов қатнашиб, кадрлар бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

Айни пайтда молия, социал-таъминот соҳаларида хизмат қилувчилар аттестациядан ўтказилмоқда. Давлат муассасалари ва жамоатчилик ходимлари вилоят касаба уюшмалари қўмитаси раиси Алишер Каримовнинг айтишича, шу соҳа ходимларидан бугунгача 4500 киши аттестациядан ўтди.

Шунингдек, қишлоқ хўжалик соҳаси кадрлари ҳам аттестациядан ўтказилмоқда. «Жиззахсувқурилиш», «Вилоятчўлқурилиш» бирлашмаси «Агрохизмат» уюшмаси, вилоят сув хўжалиги каби ташкилотларда раҳбар кадрлар аттестацияси ниҳоясига етай деб қолди. Бу муҳим ишда касаба уюшма қўмитаси раислари қатнашиб, кадрлар тўғрисида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдириб бораяптилар.

Алибой ЭРҒАШЕВ, «Ишонч» мухбири.

Андижондаги «Ризқ» ҳиссадорлик жамияти нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кун сайин кўпайтирмоқда. Бу борада замонавий технология ва ускуналардан фойдаланиш муҳим аҳамият касб этаётир. Айни кунда жамиятга қарашли 6 фирма дўкони, шунингдек ижарага олинган 12 та дўкон шаҳар аҳолисига намунали хизмат кўрсатмоқда. Нон маҳсулотларини истеъмолчиларга кечиктирмай етказиб беришда «Дамас» русумидаги ихчам автомашиналар қўл келаяпти. Яқинда Бўстон даҳасининг «Толзор» гузарида янги нон дўкони ишга туширилди. Бу қулайликдан кўпчилик мамнун. Жамиятга қарашли корхона ҳамда цехларда 22 турдаги нон ва нон маҳсулотлари тайёрланмоқда. Олинаётган даромаднинг асосий қисми ишлаб чиқариш қувватларини ошириш, ходимларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадларига сарфланаётир. Суратларда: 1. «Толзор» гузарида барпо этилган «Иссиқ нон» дўкони. 2. Сотувчи-ҳайдовчи Ш. Йўлдошев истеъмолчилар ҳузурига ошиқмоқда. 3. Тажрибали нонвой Д. Ҳожиматова ҳамиша маҳсулот сифати учун жон куйдиради.

Ш. ОЛИМОВ олган суратлар.

«Ишонч»нинг иқтисодий луғати

БИРЖА — доимо амал қилиб турадиган бозорнинг шакли бўлиб, бу ерда қимматбаҳоли қоғозлар, валюталар, товарлар сотилади ва сотиб олинади. Биржада товарлар намуна ёки стандарт асосида сотилади. Биржа ишсизларни иш билан таъминлаш иши билан ҳам шуғулланади (меҳнат биржаси). Биржалар давлат ёки ҳукумат томонидан таъсис этилади ва унинг фаолияти устидан назорат қилиб боради.

Ҳозирги кунда Ўзбекистонда республика Кўчмас мулк, Агросаноат, Валюта ҳамда Товар-хом ашё биржалари кенг кўламда иш олиб бормоқда.

ИНФЛЯЦИЯ — Халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида пулнинг кўпайиб кетиши, халқ хўжалигининг ҳақиқий реал эҳтиёжига қараганда муомалага кўп пул чиқарилиши, жамиятда пул муомаласи қонунининг бузилишидир. Шу даврда нарх-наво кўтарилади ҳамда пулнинг қадри тушиб кетади. Инфляция асосан уч хил бўлади:

1. Ўрмаловчи, эвида бўладиган инфляция. Бунда нарх-наво секин, ўрмалаган ҳолда орта бошлайди. Иқтисодий ўсиш бўлиб туради, ишсизлик катта бўлмайди. Инфляция суръатлари 2 — 3% атрофида бўлади.

2. «Сузиб юрувчи» инфляция. Бунда нарх-наво тезроқ ўса бошлайди, иқтисодий ўсиш суръатлари сусаяди, ишсизлик кўпая боради. Инфляция йилига 8 — 12% атрофида бўлади.

3. Югурувчи инфляция ёки гиперинфляция. Бу ҳаддан ташқари нарх-навонинг шиддат билан ўсиши, пул қадрининг ғоят тез пасайиши, пул топишга интилишнинг минимал даражага келиши билан характерланади. Корхоналар, ташкилотлар ва аҳоли нима бўлса ҳам қадрли пул-валюта йиға бошлайди. Нархлар ойига 40 — 50% атрофида ўсади.

Республикамизда ҳукумат томонидан амалга оширилаётган таъсирчан иқтисодий тадбирлар туфайли инфляция жараёнлари сусайиб, «ўрмаловчи» шаклда намоён бўлмоқда.

Касаба уюшмаларида

ТОШКЕНТ туманидаги Ғиёс Умаров номли жамоа хўжалигида аҳолини ижтимоий ҳимоялашга катта эътибор берилмоқда.

Кўп йил самарали меҳнат қилиб пенсияга чиққан фахрийлардан 16 кишига жамоат ички пенсияси тайинланган.

Яқинда 3 тоннага яқин шоли олиб келиниб, қайта ишланиб хўжалик аъзоларига ҳар килограмми 15 сўмдан сотилди. Оилаларга арзон нархда 700 килограммдан 1000 килограммгача сомон, шунингдек озиқ-овқат маҳсулотлари берилди. Моддий қийналиб қолган кишиларга 1000 сўмдан ёрдам пули топширилди.

Касаба уюшмаси қўмитаси шу иш билан бир қаторда кам таъминланган, кўп болами оилалар ҳолидан хабар олиб турмоқда. Яқинда боқувчисиз қолган оилаларга бепул озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди.

Шунингдек, бу йил соғлиғини тиклашга мухтож бўлган бир неча кишига Зангиота, ва Чортоқ санаторийларига бепул йўлланмалар ҳам ажратилди.

Будир ПЎЛАТОВ.

Кун тартибида — муҳим масалалар

Куни кеча Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши раёсатининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Уни кенгаш раиси О. Сафоев қисқача кириш сўзи билан очиб, раёсат кун тартибидаги масалалар билан таништирди.

Савдо, умумий овқатланиш ва матлубот кооперацияси ходимлари касаба уюшмаси Тошкент шаҳар қўмитасининг бозор иқтисодиёти шароитида бошланғич касаба уюшма ташкилотлари билан ишлаш соҳасидаги усул ҳамда услублар, «Тошшаҳарюктранс» концерни корхоналарида турмуш ҳамда меҳнат шароитларини муҳофаза қилишнинг аҳволи, 1995 йилнинг 9 ойи мобайнида шаҳар касаба уюшмалари кенгаши ижтимоий суғурта бюджетининг бажарилиши ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимияти билан биргаликда болаларнинг қишки дам олишини ташкил этиш каби қатор масалалар тўғрисида маърузалар қилинди ва улар атрофлича муҳокама этилди. Сўзга чиққанлар ишдаги камчилик ҳамда нуқсонлар ҳақида сўз юритиб, уларни бартараф этиш юзасидан ўз фикрларини баён этдилар.

Раёсат йиғилишида кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Улуғбек ПЎЛАТОВ, Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши ахборот ва тарғибот шўъбасининг мудири.

95-йил ортда қоладиган пайт ҳам яқинлашмоқда. Саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, фабрика, заводлар жамоалари меҳнати ҳадемай бозор муносабатларига ўтиш тарихи зарварақларидан жой олади. Улар эришаётган натижалар эса бир-бирига ўхшамайди: баъзи жамоалар юқори самара билан ишлаётган бўлса, бошқалари инқироз аламини тортмоқда...

Бугун эътиборингизга олдинги табақага оид меҳнат жамоаси раҳбари - «Сирдарёэлектртармоғи» корхонаси директори Совет ДОНИЁРОВ билан жамоатчи мухбиримиз Петр Жилкин суҳбатини ҳавола этамиз.

ОДАМЛАРГА НУР УЛАШИБ...

- Совет Дониёрович, ўтаётган йил якунлари сарҳисоб қилинар экан сизнингча келгуси йил юксак самарали бўлиши ва айни пайтда уни хавф-хатарсиз ҳамда бахтсиз ҳодисаларсиз якунлаш учун нималар қилиш керак деб ўйлайсиз?

- Халқимиз, қиш ғамини ёзда е, деб бежиз айтмаган. Кузатаётган йилимиз биз учун одатий йиллардан бўлади, дейиш қийин. Ишлаб чиқариш - техника бўлими ходимлари февралда жами электр ускуналарини капитал таъмирлаш учун зарур материаллар ва деталлар миқдорини аниқлашга киришдилар. Улар ҳар бир материал ва эҳтиёт қисмнинг фақат техник маълумотларини батафсил баён этиш билан чекланмай, уларнинг баҳосини ҳам кўрсатиб чиқдилар.

Республика энергетика вазирлиги электр ускуналарини таъмирлаш бўйича ҳар қандай «қўшиш» ва «айириш»ларни қатъиян ман этганлиги бизни шундай қилишга мажбур этди. Бунинг устига бу йил капитал таъмирлаш режасини илк бор ўзимиз ишлаб чиқдик. Мазкур тадбир иқтисодий масалаларни «юқоридагилар кўмагисиз» ўзимиз ҳал этишимиз мумкинлигига ишонч ҳосил қилишимизга ёрдам берди. Шу туфайли ҳам вилоятимиз энергетика тизимида электр ускуналарини таъмирлаш ишларини ўз вақтида бажаришга эришдик.

- Янги кузги-қишки мавсум ҳам бошланиб кетди. Вилоят энергетиклари унга қандай ҳозирлик кўрдилар?

- 20 сентябрдаёқ электр ускуналари тўла таъмирлаб бўлингани ҳақида рапорт берганмиз. Бу қиш шароитида ишлашга жамоамиз тўлиқ тайёргарлик билан келди деган гап... Албатта, бунинг учун жуда катта тадбирлар мажмуини бажаришга тўғри келди. Жами 28 банддан иборат ишлар амалга оширилди.

Қишга тайёргарлик бўйича тадбирлар ҳар бир туман электр тармоғи, хизмат бўлимлари, участка аҳлига етказилди. Яъни ҳар бир қуйи бўғин жамоаси аниқ қайси ишни бажаришни пухта билиб олиши таъминланди. Бу ерда яна бир муаммо - энергетика вазирлиги ҳар бир корхонасига тааллуқли моддий-техник жиҳатдан бўш таъминланганликни ҳам айтиб ўтиш керак. Лекин шунга қарамай, «Сирдарёэлектртармоғи» маъмурияти нақлиёт воситалари учун автошиналар, аккумуляторлар, 0,4 киловаттли автоматлар, паст вольтли йиғма шчитлар,«ПФ-10 Г» изоляторлари ва бошқаларни етказиб беришни уддалади.

Бугунги кунгача асосий энергетика ускуналари зарур даражада таъмирлаб қўйилди. Капитал қурилиш режаси ҳам уддаланди. Қишки шароитларда ишлашга тайёргарлик ҳақида бораркан, қатор бўлинмаларимиз амалга оширган катта иш ҳажмини тилга олмаслик мумкин эмас. Биринчи навбатда линия ишчилари меҳнатини таъкидлашга тўғри келади. Юқори вольтли тармоқлар кўздан кечирилганда қарийб 80 фоизгача ишдан чиққан «чойнакча»лар аниқланди. Натижада 64 та шундай «чойнакча»лар алмаштирилди. Бу билан келгуси йилда юз бериши мумкин бўлган кўпгина бахтсиз ҳодисаларнинг олди олинди, дейиш мумкин. Алоқа хизмати, подстанциялар ходимлари ва бошқалар ҳам яхшигина меҳнат қилдилар.

-Қиш шароитида ишлашга ҳозирлик техника хавфсизлиги бўйича ҳам билимларни оширишни тақозо этади. Сизларда бу масала қандай ҳал этилади: афтидан, оғзаки имтиҳон йўли биландир?..

-Кўп вақтлар худди шундай бўлиб келган. Бироқ кейинги ойлар мобайнида техник ходимлар билимини текшириш электр ҳисоблаш машиналари ёрдамида бажариляпти. Бу ердан биз бир йўла икки масалани ҳал этдик: биринчидан - имтиҳонлар учун ажратиладиган вақт анча қисқарди. Иккинчидан эса, имтиҳондан ўтаётганларнинг комиссия аъзоларига бўлган ишончсизлик кайфиятига барҳам бердик.

Компьютер ҳеч кимга ён босмайди. Шунинг учун ҳам ходимларимиз дарслик ва норматив ҳужжатларни сув қилиб ичиб юборяптилар: эндиликда тегишли билимсиз ишлаб бўлмайди! Эндиликда кўпчилик энергетикларимиз - ҳоҳ оддий, ҳоҳ раҳбарлар табақасидан бўлсин имтиҳонларга ҳеч иккиланмай келадилар. Зеро, бу билан улар ўз билим ва қобилиятларини текшириб оладилар.

Чунончи, Сирдарё туман электр тармоғи диспетчери Петр Трушин техника хавфсизлиги бўйича имтиҳонда ўнта саволдан саккизтасига ижобий жавоб берди. Баҳоси «яхши» техник фойдаланиш қоидалари юзасидан ҳам билими чакки эмас.

-Совет Дониёрович, маълумки, корхонангизда деворий матбуот катта оммавийликка эришган. Меҳнатни муҳофаза этиш ва техника хавфсизлиги масалаларини тарғиб этишда бу имкониятдан қандай фойдаланилади?

- Кейинги уч йил мобайнида матбуот марказимиз, жумладан энергетика вазирлигидан тарқатиладиган республика бўйича жароҳатланиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар корхонага келиб тушиши кузатиб боради. Одатда улар бир нусхадан иборат бўлади. Матбуот марказимиз шу материаллар асосида «Хабарнома»нинг навбатдаги сонини чиқаради. Кейин уни компьютерларда 40-50 нусхадан кўпайтириб, туман электр тармоқлари ва усталар участкаларига жўнатилади. Ҳозиргача бундай «Хабарнома»ларнинг бир неча ўнлиги босмадан чиққан. Жойларда уларни батафсил ўрганиб чиқиб, сўнг кўринарли жойга илиб қўйишади.

Корхонада техника хавфсизлиги бўйича кинофильмларнинг доимий намойиши йўлга қўйилган. Бу ўз навбатида ходимларнинг мустақил ишлашга тезкорлик билан тайёрланишлари ва билимларини такомиллаштиришларига ёрдам беради.

- Меҳнат муҳофазаси ва ижтимоий ҳимоялаш бир бутун яхлит тушунчадир. Менга маълум бўлишича бу масала жамоа шартномасида ҳам ўз ифодасини топган. Хўш, у қандай бажарилмоқда?

- Жамоа шартномамизнинг ўн биринчи бандида «Якка тартибда ҳимояланиш ва типовой тармоқ нормалари» асосида ходимларни махсус корхона билан таъминлаш кўзда тутилган. Бу масала маъмуриятнинг ҳам, касаба уюшма қўмитасининг ҳам диққат марказида турибди. Йилнинг ўтган ўн ойи мобайнида шу мақсадларга қарийб 200 минг сўмлик маблағ сарфланди. Ҳар куни эрталаб соат 9 яримда ходимларимиз магазиндагидан 3 сўм арзон - литри 5 сўмдан янги соғилган сут оладилар.

Фурсатдан фойдаланиб, меҳнаткашларимизнинг дам олишлари ва соғлиқларини тиклаш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳақида ҳам гапириб бермоқчиман. Зеро, бу ҳақда жамоа шартномамизда алоҳида банд бўлиб, унда шундай дейилган: «Санаторий ва дам олиш уйларига 27,5 минг сўмлик йўлланмалар сотиб олинади». Бу йўлланма баҳосининг 80 фоизини корхона, 20 фоизини ходим тўлаши таъкидланган. Фикримча, бу оила бюджетига салмоқли ёрдам бўлади. Бунинг ёнига жамоамизнинг иқтисодий муҳтожликка учраган аъзоларига берилган 13 минг сўмни ҳам қўшсак - каттагина маблағ келиб чиқади.

Кўпчилик энергетикларимизнинг болалари бу йил ҳам илгаригидек ёзги таътилни табиат қўйнидаги соғломлаштириш оромгоҳларида ўтказдилар. Уларга йўлланмалар бепул берилди. Шу мақсадда жами 50 минг сўм маблағ сарфланди.

Жорий йилнинг ўн ойи мобайнида жамоамиз аъзоларининг ижтимоий ҳимоясига бир миллион 600 минг сўмдан ортиқ пул ажратилди.

- Суҳбатимиз сўнгида корхонадаги муаммолар ҳақида ҳам эшитишни истардик. Улар оз эмасдир...

- Муаммосиз, айниқса ҳозирги даврда яшаб бўлмаса керак. Ахир раҳбарлар ўз завод ёки фабрикалари жамоаларининг эртанги кунини ўйлаган жойда муаммолар туғилади-да. Шунинг учун уларга табиий бир ҳол деб қараш керак.

Ҳозир биз муҳим масала устида ишлаяпмиз: ходимларимизда компьютерда ишлаш кўникмаларини ҳосил қилишга киришганмиз. Бу замонавий техника марказий бўлимларимиз - ҳисобот, режалаштириш иқтисодиёт, моддий-техника бўлимларимиз ҳамда нақлиёт ва механизациялаштириш, юқори вольтли тармоқлар, реле хизмати ва ҳоказоларда қўлланилаяпти.

Яқинда қўшимча равишда Австралияда ишлаб чиқарилган янги электрон-ҳисоблаш машинкаларини олдик. Улар ёрдамида рўзгорда электр қувватидан фойдаланиш тўғрисидаги маълумотларни ишлаб чиқиш аниқ йўлга қўйилади. Бу компьютерлар Гулистон, Янгиер, Сирдарё тумани электр тармоқларида ишга туширилади. Шу йилнинг охирига бориб энергетика назоратининг ҳар бир ходими шахсий электрон-ҳисоблаш машинкаларида мустақил ишлаш имкониятига эга бўлади.

Хулоса қилиб айтганда, сирдарёлик нур таратувчилар 1995 йилни ҳар жиҳатдан муваффақиятли якунлашлари учун етарли асослар бор.

- Суҳбатингиз учун ташаккур.

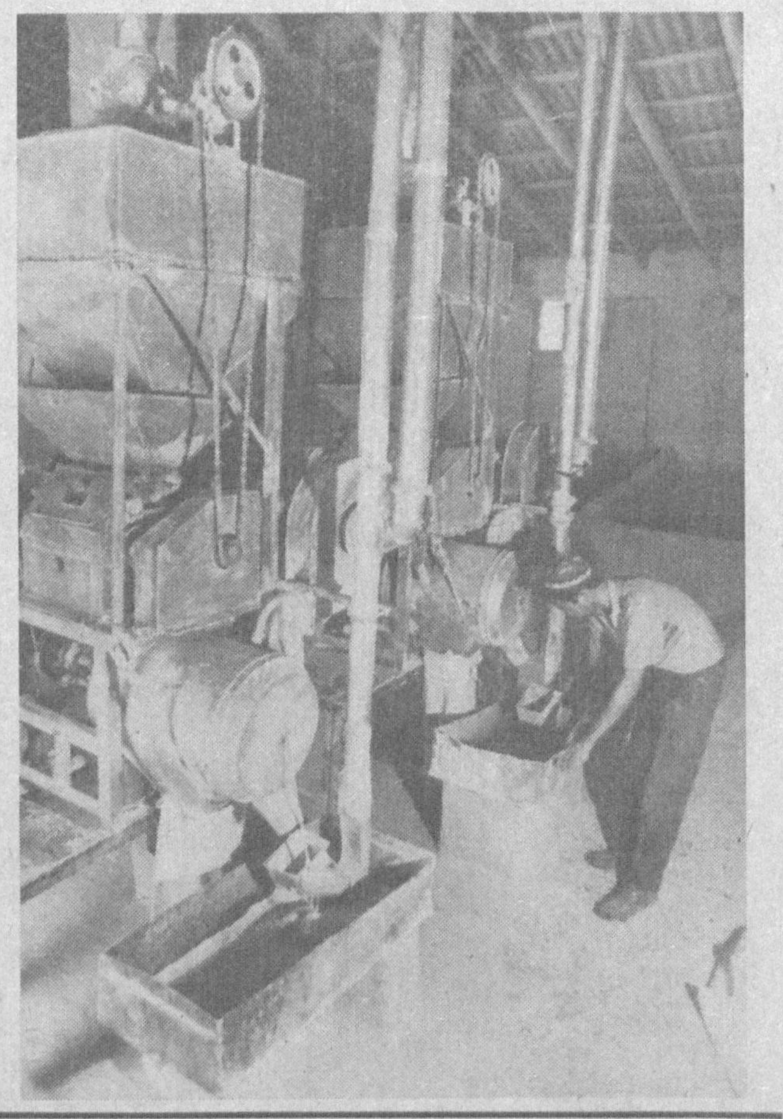

Яккабоғ туманидаги Ш.Рашидов номли жамоа ширкат хўжалигида Суюн полвон Тошпўлатовнинг номини кўпчилик ҳурмат билан тилга олади. Бу бежиз эмас, албатта. Серғайрат ва тиниб-тинчимас тадбиркор С.Тошпўлатов «Мақсад» халқаро хайрия ширкатини тузиб, унга ўзи бошчилик қилмоқда. Ширкат фаолиятини йўлга қўйишда халқ эҳтиёжларидан келиб чиқилаяпти. Қисқа фурсат ичида 5 та тегирмон, 5 та мойжувоз қурилиб, ишга туширилди. Тайёрланган маҳсулот тўртта фирма дўкони орқали арзон нархларда сотилаяпти. Ширкат ҳисобида 50 гектар экин майдони бор. Яқинда автомобилларга техник хизмат кўрсатиш устахонаси ташкил этилди. Йил охиригача қишлоқ аҳолисига 40 тонна қўшимча ўсимлик ёғи етказиб бериш мўлжалланмоқда.

Суратларда: 1. «Мақсад» хайрия ширкати раиси С.Тошпўлатов. 2. Тегирмончи М.Ҳайдаров иш устида.

Ш.ШАРОПОВ олган суратлар

ТАШҚИ МУҲИТ ВА САЛОМАТЛИК

Бизни ўраб турган ташқи муҳит тирик организмларга доимо таъсир этиб туради. Инсон танаси ҳам бундай таъсирлардан ҳоли эмас. Хоҳ у соғлом, хоҳ касал бўлсин, ташқи муҳитдаги ҳар қандай табиий ҳодиса, жумладан фасллар алмашинуви, об-ҳавонинг кескин ўзгариши ёки қуёшнинг даврий фаолияти албатта танага муайян таъсир кўрсатади, физиологик ёки патологик жараёнларнинг кечишини қийинлаштиради. Бу ўринда геомагнит қўзғалишлар ёки «бўронлар», яъни ер магнит майдонининг кутилмаган хизматларини ҳам назардан қочирмаслик лозим.

Шуни таъкидлаш керакки, алоҳида бир омилнинг унча сезиларли бўлмаган ўзгаришлари организмда кечадиган мосланиш жараёнларига таъсир кўрсатмайди, лекин уларнинг биргаликдаги «хуруж»лари, жумладан, атмосфера босими ва кислород парциал босимининг ўзгариши ёки нисбий намликнинг ошиши учун жиддий синов бўлиб, кўпинча салбий оқибатларга олиб келиши мумкин. Республикамиз иқлими учун бундай ноқулай шароитлар, айниқса, кузнинг охири, қишнинг бошланиши ва баҳор ойларига тўғри келади. Геомагнит бўронлар ва об-ҳаводаги ўзгаришлар қон-томирларига қоннинг қуюқлашувига, қон босимининг ошишига сабаб бўлади. Бундай кескин, баъзида кутилмаган ва олдиндан айтиб бўлмайдиган жараёнлар фақат касал организм учун эмас, балки соғлом кишилар учун ҳам маълум бир қийинчиликлар туғдириши тажрибадан маълум. Шунинг учун бир қарашда аҳамиятсиздек туюладиган, ҳар ҳафтада эълон қилинадиган об-ҳавонинг тиббий талқинига эътибор берилиб бориши мақсадга мувофиқдир. Чунки об-ҳаво ўзгаришлари қон-томир аъзолари касалланган, гипертония, атеросклероз, қандли диабет, ревматизм каби хасталикларга чалингани учун анча хавфли ҳисобланади. Саломатликни асраш учун нималарга амал қилиш лозим?

Авваламбор, газета ва журналларда мунтазам равишда ёритиладиган об-ҳавонинг тиббий талқинини кузатиб бориш, бу жараён билан боғлиқ равишда пайдо бўладиган нохуш (метеопатик) ҳолатларнинг олдини олиш муҳимдир. Метеорологик ўзгариш ҳам турли хил, Гипертония, юрак ишемик касаллиги ва бош мия қон айланишининг бузилиши билан хасталанган беморларда ташқи ўзгаришлардан бир-икки кун олдин функционал (қайта тикланувчи) белгилар: тез чарчаш, лоҳаслик, жаҳлдорлик ва уйқунинг бузилиши кузатилади. Бунга сабаб марказий нерв тизими, айниқса, бош мия ярим шарлари пўстлоғининг биоэлектрик фаоллиги сусайиши ҳамда ретикуляр формация, гипоталамик соҳанинг функционал етишмовчилоигидир. Шунингдек, гоҳо бош оғриқлари, бош айланиши, қўл ва оёқларда жимирлаш, увишишлар, юрак соҳасида санчиқли оғриқлар ҳам пайдо бўлиши мумкин. Бу ўзгаришлар қон босимининг ошиб кетиши, қоннинг қуюқлашуви ва юрак, мия, қон-томирларида қон айланишининг қийинлашуви туфайли юз беради. Юқоридаги аломатлар сезилганда беморлар уй шароитида бўлишса, одатий ичадиган дориларнинг миқдорини 1-1,5 баравар оширишлари ҳамда ташқи таъсирларни енгилроқ ўтказишга ёрдам берадиган препаратларни қабул қилишлари лозим. Стационардаги беморларга эса касалликнинг объектив белгиларидан келиб чиқувчи патогенетик даво усулларидан ташқари фаол физиотерапевтик ва тезкор муолажалардан вақтинча сақланишни, кўпроқ очиқ ҳавода бўлишни маслаҳат берамиз.

Хулоса шуки, агар ўз соғлиғимиз ҳақида жиддий қайғуриб зарур профилактик чораларни қўлласак, миокард инфаркти, қон босими, мия инсульти каби оғир ҳасталикларнинг олдини олишимиз мумкин.

Замира ҲАЛИМОВА,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси эндикринология институти катта илмий ходими.

ОБ-ҲАВО КЕЛГУСИ ҲАФТАДА

Ўзбекистон об-ҳаво бюросининг берган маълумотига қараганда, декабрь ойининг дастлабки кунларида об-ҳавонинг очиқ келиши кутилади.Республиканинг Шимолий ҳудудларидаги баъзи туманларидагина кучсиз ёғингарчилик бўлиб ўтади.Об-ҳаво ҳарорати ҳафта мобайнида аста-секин кўтарилади.Кечаси 4 даража совуқ билан 1 даража илиққача, кундуз кунлари +8,+13 даражадан 18 даражагача кўтарилади.Республика Жанубида кечаси ҳарорат -2, +3, жойларда 8 даражагача, кундуз кунлари эса 10-15 даражагача иссиқ бўлади.

Мазкур ҳафтанинг 4, 7, 8 декабрь кунлари геомагнит «бўронлари» кутйлади. Шунинг учун 3 декабрдан бошлаб гипертония, юрак, мия, қон-томирлари склерози, мия инсульти ҳамда юрак-ишемик касаллиги билан хасталанган беморлар ўзларини жисмоний зўриқишлардан чеклашлари керак бўлади. Эрталаб ва кундуз кунлари нитрозепам ёки седуксен каби дориларни яримтадан ҳамда Барзинка қайнатмасидан бир ош қошиқдан уч маҳал ичиш тавсия этилади.Кечқурунлари оёққа 38-40 даража ҳароратли ванна олиб, бош ва бўйин атрофини енгилгина уқалаган маъқул.

Маданият хабарлари

ФАРҒОНАЛИК ҲУНАРМАНДЛАР ҒОЛИБ

Ўзбекистон ҳунармандларининг республика ярмаркасида фарғоналик қўли гул усталар ҳам иштирок этдилар. Бу тадбир Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 50 йиллиги ва Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланди.

Қарангки, фарғоналик уч ҳунарманднинг иши нуфузли ҳакамлар томонидан юқори баҳоланди. Улар марғилонлик читкорлар Солижон Аҳмадалиев, атласчи Турғунбой Мирзааҳмедов ва риштонлик кулол Иброҳимжон Комиловлардир. Ҳунармандларнинг ҳар бири махсус гувоҳнома, сертификат ва 1000 АҚШ доллари билан тақдирланди.

Қўқонлик пичоқчи Омонжон Умаров БМТ нинг махсус совринига лойиқ кўрилди. Марғилонлик заргар Ҳомиджон Абдужабборов, риштонлик кулоллар Шарофиддин Юсупов, Ашурали Йўлдошевлар республика маданият вазирлигининг Фахрий ёрлиғи ва пул мукофотларига сазовор бўлдилар.

Мулоҳаза, таклиф, муаммо

3 декабр — Ногиронлар ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя килиш халқаро куни

Бозор шароитида фуқароларни кучли ижтимоий ҳимоялаш ҳуқуқий ва демократик жамият барпо этишнинг асосий масалаларидан биридир. Янги иқтисодий муносабатларга ўтиш жараёнида халқ хўжалиги ишлаб чиқариши, фан ва маданият, соғлиқни сақлаш ва бошқа соҳаларда бўлгани каби, ижтимоий таъминот жабҳасида ҳам бир қанча ислоҳотлар амалга оширилмоқда.

МЕҲНАТ – ТЎЛАҚОНЛИ ҲАЁТ АСОСИ

Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, ҳозирги кунда мамлакатимиздаги яшовчи ҳар бир киши учун минимал турмуш даражаси ёки минимал рўзғор «халтаси» ўрта ҳисобда 1000 сўмга тўғри келади. Ваҳоланки, минимал ойлик 250 сўм. Демак, аҳолининг ҳаётий манфаатларини қондириш учун республикамизда моддий бойликлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, юқори меҳнат унумдорлигига эришиш талаб этилади. Фақат шу йўл билангина халқ фаровонлигини ошириш мумкин. Қўшимча ишчи кучлари ҳақида гап кетганда, республикамиздаги 500 мингдан зиёд ногиронларни ҳам эътибордан соқит қилмаслик керак. 1994 йилнинг 1 январига бўлган маълумотларга кўра, уларнинг атиги 11,3 фоизи меҳнат билан банд. Меҳнатга жалб этилган ногиронлар сони тобора камайиб бормоқда. Уларни ишга жойлаштириш ва бу соҳадаги аҳволни назорат қилиш мутлақо талабга жавоб бермайди.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг 328-сонли қарорида мавжуд корхона, ташкилот, муассасаларда 3 фоиз иш жойини ногиронлар учун ажратиш белгилаб қўйилган. Афсуски, жойларда бу қоидага қатъий риоя қилинмаяпти. Қолаверса, ногиронларнинг меҳнатга лаёқати ва лаёқатсизлигини аниқлашда тиббий-меҳнат экспертиза тизимидаги ишлар давр талаблари ҳамда халқаро стандартлар даражасидан орқада қолаётир.

Шу ўринда мамлакатимиз Президенти И. Каримовнинг «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» китобида баён этилган қуйидаги фикрларга эътибор берайлик: «Меҳнатга лаёқатли аҳолининг психологиясини ўзгартириш жуда муҳимдир. У ижтимоий ҳимоялашнинг пассив объектидан, давлатнинг моддий ёрдамидан бевосита ва билвосита фойдаланишдан ўз тақдирининг фаол соҳибига, ўзининг ижтимоий фаровонлиги учун масъул бўлган шахсга айланиши лозим».

Юқоридаги кўрсатма ва йўл-йўриқлар ҳар биримизни давр талабидан келиб чиққан ҳолда иш юритишга ундайди, албатта. Бунинг учун ички имкониятларимизни яна бир бор кўриб чиқишимиз, чуқур таҳлил қилишимиз лозим. Ривожланган мамлакатларда, хусусан, Америка Қўшма Штатларида ногиронлик гуруҳларини белгилашда фуқаронинг соғлиқ даражасини йўқотиши эмас, балки меҳнат қила олиш лаёқати асосий меъзон бўлиб, шу асосда улар икки гуруҳга бўлинади: меҳнат қилишга яроқсиз ва меҳнатга қодир кишилар. Меҳнатга лаёқатсиз ногиронларга давлат томонидан тўла ва умрбод нафақа белгиланади.

Ишлаш имконияти бўлганларга эса бирон бир машғулот билан шуғулланиб, жамият учун моддий бойликлар яратишда қатнашгандагина нафақа берилади. Акс ҳолларда нафақа тўхтатиб қўйилади. Бошқача айтганда, жамиятнинг ҳар бир аъзоси, ўз кучи ва салоҳияти даражасида меҳнат қилишни инсоний бурч, деб билади. Бу фикр йиллар давомида фуқароларнинг қон-қонига сингиб кетган. Соғлиғи тўғри келса-да, боқимандалик кайфиятида юриш, давлат томонидан бериладиган нафақага кўз тикиб яшаш бугунги кунда ўтказилаётган бозор сиёсатига номуносиб ҳолдир.

Албатта, ногиронларнинг меҳнат билан шуғуланиши учун қулай шарт-шароит талаб қилинади. Мисол учун, АҚШда ана шу мақсадларга мўлжалланган 400 дан зиёд йирик ва 7 мингдан ортиқ кичик корхоналар мавжуд. Бу корхоналарда фақат ногиронлар меҳнат қилишади ва ишлаб топилган маблағ асосан уларнинг турмуш даражасини яхшилашга сарфланади. Ногиронларни ишга жойлаштириш қатъий назорат остида бўлиб, бу масала билан штат губернаторлари, мазкур ҳудудда ташкил этилган махсус бўлимлар шуғулланади.

Юқорида келтирилган фикрлардан аён бўладики, ҳар бир жамиятда моддий бойликлар яратувчи куч ва имкониятлар бениҳоядир. Улардан ўз ўрнида фойдаланилса, бундан жамият фақат ютади, холос. Бинобарин, ногиронларни имкониятлари даражасида фойдали меҳнатга жалб этиш механизмини ишлаб чиқиш, уларга бўлган муносабатни ўзгартириш, ногиронлик гуруҳларини белгилаш тизимини такомиллаштириш, хорижий мамлакатлар амалиётига асосланиб, тиббий-меҳнат экспертизаси соҳасида туб ислоҳотлар ўтказиш ҳозирги кундаги муҳим вазифаларимиздан бўлмоғи лозим.

Ногиронлик гуруҳини аниқлашда, мавжуд 3 босқичли тизимдан икки босқичли тизимга ўтиш, яъни ногиронларни меҳнатга лаёқатсиз ва лаёқатли тоифаларга бўлиш ғоят масъулиятли ишдир. Тиббий-меҳнат экспертизаси фаолиятини яхшилаш учун янги Низом ва меъёрий ҳужжатлар ишлаб чиқиб, бу масалага тегишли муассасалар эътиборини жалб этиш ҳамда улар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш талаб этилади. 1996 йилдан янги тизимга ўтиш режалаштирилмоқда. Бу муҳим тадбирни амалга оширишда нафақат ижтимоий таъминот вазирлиги, балки Соғлиқни Сақлаш, Молия, Меҳнат, Мудофаа Вазирликлари, Республика ногиронлар жамияти иштироки ҳам кўзда тутилган.

Ногиронлик гуруҳи, меҳнатга лаёқатли ёки лаёқатсизликни аниқлаш, касб-кор эгаллаш ва иш билан таъминлаш бўйича тавсиялар тиббий-меҳнат экспертиза комиссиялари (ТМЭК) томонидан белгиланади. Бунда энг аввало мазкур тизимдаги ходимлар масъулиятини ошириш зарур бўлади. Афсуски, ҳозирги натижалардан қониқиш қийин. Меҳнатга лаёқатли ногиронларни ишга жойлаштириш масалалари билан шуғулланадиган бўлимларни ижтимоий таъминот бошқармаларида эмас, балки ҳокимиятлар ҳузурида ташкил қилиш ушбу соҳада аҳволни яхшилаш омили бўлса, эҳтимол. Зеро, ҳозирги вақтда республикада ҳеч бир корхона маъмурияти ногиронни нафақат соғлигига яраша ишга жойлаштирмаганлиги учун, балки ишлаб турган фаолияти даврида соғлиғи ёмонлашиб меҳнатга лаёқатсиз бўлиб қолгани, ишдан ноҳақ бўшатилганлиги учун ҳам бирон бир жавобгарликка тортилиши қайд этилмаган.

Меҳнатга лаёқатли ногиронларни иш билан таъминлаш омилларидан бири уларга мослаштирилган корхоналар, кичик-кичик цехлар ташкил қилишдир. Ҳозирги вақтда кўзи ожизлар, кар-соқовларни мустасно қилганда, ногиронлар учун мўлжалланган бирон-бир корхона борлигини билмаймиз. Ваҳоланки, мавжуд тизимдаги II гуруҳ ногиронларининг 40 фоизи махсус шароитларда меҳнат қила олиши мумкин. Улар орасида олий маълумотли, юқори малакали мутахассислар кўпчиликни ташкил қилади. Бу кишилар уй шароитида ақлий меҳнат билан шуғулланиб ҳам ўзларига, ҳам жамиятга моддий ёрдам беришлари мумкин. Лекин бунда ногиронларга тўланадиган маош миқдори худди шу ишдаги бошқа ходимникидан кам бўлмаслиги керак. Иш жиҳатидан олиб қараганда, корхоналарда зарур шарт-шароит яратиш, яъни қисқартирилган иш куни, иш ҳафтаси, қўшимча танаффус ва бошқаларни жорий этиш, ихтисослаштирилган корхоналар тизимини ривожлантириш, якка тартибда, қишлоқ ва маҳалла шароитида, уйда, интернатларда меҳнат қилиш шароитларини вужудга келтириш мақсадга мувофиқдир.

Бугунги кунда республикада истиқомат қилувчи ногиронларнинг неча фоизи меҳнатга лаёқатлилиги ҳақида аниқ маълумотларга эга бўлиш учун умумжаҳон андозаларига асосланиб, мавжуд соҳадаги аҳволнинг ягона давлат статистик ҳисоботини ишлаб чиқиш ва тадбиқ этиш лозим. Бу — ногиронлик даражасини ривожланган мамлакатлардаги маълумотлар билан қиёслаш, амалий хулосалар чиқариш ва тегишли чора-тадбирлар белгилаш имконини беради. Меҳнатга лаёқатлилик ва лаёқатсизлик тоифалари даражасини умумжаҳон андозалари миқёсида ўрганиш ва таҳлил қилиш келгусида махсус иш жойларини ташкил қилишда муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиздир. Бу ўринда республикамиздаги меҳнат биржалари, ҳудудий бандлик хизмати муассасаларининг ҳам роли катта.

Албатта, ижтимоий таъминот соҳасида ўзгаришлар қилиш соғлиқни сақлаш тизими ёрдамисиз ва иштирокисиз бўлмайди. Зеро, ногиронликнинг асосий сабабларидан бири бу аҳолининг ўз соғлигига бўлган муносабатидир. 70 йил давомида ҳамма учун тенг ва текин бўлган тиббий хизмат жорий этилиши одамларни ўз саломатлигига нисбатан эътиборсиз қолишларига, сурункали касалликларнинг кўпайишига, ўртача умр кўришнинг кескин пасайиб кетишига, оналар ва болалар соғлиғининг дунё миқёсида охирги ўринларга тушиб қолишига олиб келди.

Муаммони ечиш йўлларидан бири суғуртали тиббиётни жорий этишдир. Бу тизимга ўтиш босқичма-босқич амалга оширилиши мақсадга мувофиқ. Айни вақтда кам таъминланган аҳоли табақаларини муҳофазалаш мақсадида давлат тасарруфидаги тиббиёт муассасалари сақланиб қолиши керак, деб ўйлаймиз. Суғуртали тиббиёт жорий этилиши ҳар бир кишида ўз соғлиғи учун жавобгарлик ҳиссини кучайтирибгина қолмай, фуқароларни ҳаёт тарзини ўзгартиришга, оммавий — соғломлаштириш дастурларида фаол иштирок этишга, чекиш, спиртли ичимликлар истеъмолини камайтиришга даъват этиши муқаррар. Аҳоли саломатлик даражасини юқори савияда сақлаб туриш ва ногиронлик ҳолларини камайтиришда асосий мезон, бу касалликнинг сурункали турига ўтиб кетишига йўл қўймаслик, тиббий хизмат савиясини ҳозирги замон талаблари даражасига кўтаришдир. Санаторий-курорт даволаш усулларидан кенг фойдаланиш ҳам бунда муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистонда «Соғлом авлод учун» жамғармасининг ташкил этилиши, ушбу йўналишда бир қанча хайрли тадбирларнинг ўтказилиши айни муддаодир. Оролбўйи муаммолари, меҳнатга лаёқатсиз ногиронлар, ўзгалар ёрдамига муҳтож фуқароларни ижтимоий ҳимоялаш масалалари ҳозир ҳар қачонгидан ўткир бўлиб турибди. Умуман, ҳаётда меҳнат қила олмайдиган одамнинг ўзи йўқ. Айтайлик, кўзи ожиз кишилар ҳам бирон касб билан шуғулланиб, зарур маҳсулот ишлаб чиқаришлари ва жамиятга фойда келтиришлари тажрибадан маълум. Бу, аввало уларнинг руҳи ва кайфиятини кўтаради. Турмушларига барака киритади.

Ғарб мамлакатларида «ногиронлик» атамаси фуқаролар учун таҳқирона сўз ҳисобланади. Бизда эса аҳвол бошқача. Айрим кишилар ногиронлик гуруҳини олиш учун ўзларини ўтга ҳам, сувга ҳам уришга тайёр. Мақсадга эришиш йўлида ҳеч нарсадан қайтишмайди. Албатта, узоқ вақт касалланган, оғир операцияларни бошидан кечирган беморлар бундан мустасно.

Тиббий-ижтимоий муолажанинг асосий йўналиши киши организми фаолиятини қайта тиклашга қаратилган бўлиб, ногирон фуқаролар турли шароитларда, уйда, шифохонада, клиникада, ихтисослаштирилган марказларда тиббий ёрдам олиш имкониятларига эга бўлишлари лозим. Тиббий тиклаш тадбирлари ижтимоий ва касбий реабилитация билан ҳамкорликда олиб борилиши керак. Бундан мақсад ногирон фуқарода ҳаёт кўникмасини ҳосил қилиш, уни жамиятда тутган ўрнига руҳан тайёрлашдан иборатдир. Қайта тиклаш масалаларини ҳал қилиш учун ҳудудий тиббий, ижтимоий ва касбий реабилитация марказлари ишини такомиллаштириш муҳим аҳамиятга эга.

Хулоса қилиб айтганда, ногироннинг ногирондан фарқи бор. Буни ҳамиша эътиборда тутишимиз лозим. Республикамизда ногиронликни аниқлашнинг икки гуруҳлик тизимига ўтиш жисмонан заиф кишиларни ижтимоий фаолиятга жалб этиш, улар меҳнатидан тўғри ва ўз ўрнида фойдаланиш имконини беради.

Ж. НАЖМИДДИНОВ,
Ўзбекистон ногиронлар меҳнат қобилиятини аниқлаш ва тиклаш илмий-текшириш институти директори, тиббиёт фанлари номзоди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»

устахоналари хизматингизга тайёр!

Тошкент шаҳар «Зангори экран» ҳиссадорлик жамияти барча турдаги телевизор (рангли, оқ-қора)ларни, радиоприёмниклар, магнитафонлар, видеомагнитафонлар, стабилизатор ва трансформаторларни, видеокамера ва антенналарни, йўлдош антенналарни ҳам, болаларнинг денди ўйинчоқ қурилмаларини, савдо тармоқларидаги касса аппаратларини созлаш бўйича ҳамда автомагнитафонларни ўрнатиш ва таъмирлаш юзасидан аҳолидан буюртмалар қабул қилади.

Мурожаат учун жамиятнинг шаҳар туманларидаги устахоналарининг манзил ва телефонлари қуйидагича:

Акмал Икромов ва Чилонзор туманлари, Фарҳод ярмаркаси, Пионер кўчаси, 27-уй, 76-44-52, 77-10-73, 77-56-16, 77-27-05

Сирғали тумани, Дўстлик-2 мавзеси, 58-27-30

Яккасарой тумани, Бобур кўчаси 85-уй, 55-56-18, 55-84-38 Сапёр кўчаси 6-уй, 55-24-57

Бобур кўчаси 83-уй, 50-51-06, 55-27-78.

Миробод тумани, Кафанов кўчаси 65-уй, 33-57-76, 55-80-00, 55-73-60

Шу тумандаги ижарага бериш пункти, Фитрат кўчаси 81-уй, 91-56-13

Ҳамза тумани, Оҳангарон кўчаси 111-уй, 97-45-71, 97-38-71

Мирзо Улуғбек тумани, Черданцева-2, 69-уй, 60-15-74, 60-15-62

Собир Раҳимов тумани, Қоракамиш 1/3 маиший хизмат уйи, 46-07-09

Юнусобод тумани, Юнусобод мавзеси, 2-квартал, 7-уй, 21-38-77, 21-45-15, 22-84-93

Шайхонтохур тумани, Навоий кўчаси 16-уй, 41-54-23

Бектемир тумани, Водник мавзеси, 8-278-2-17-69

Устахоналар республика вилоятлари ва туманлари аҳолисидан ҳам буюртмалар қабул қилади.

Тошкент шаҳар «Зангори экран» ҳиссадорлик жамияти, Пионер кўчаси 27-уй.
Тел: 77-83-34

Сиз учун қулай ва фойдали!

"Бахт" ҳиссадорлик жамияти аҳолига, корхона ва ташкилотларга ўз хизматини таклиф этади:

Тўй ёки бошқа хил маросимларни ўтказмоқчи бўлсангиз, марҳамат, биз Сизга транспорт воситаларидан ёрдам кўрсатишимиз мумкин."Линкольн", "Чайка"-"ГАЗ-13", "ГАЗ-14", "Волга"-"ГАЗ-24" русумли замонавий енгил машиналар, юмшоқ ўриндиқли "Икарус", "РАФ", "ЛАЗ", автомобиллари мушкулингизни енгиллаштиради!

Шунингдек, носоз техникаларни ташишга мўлжалланган тележка (арава)ларга буюртмалар қабул қилинади.

Биз хизматингизга ҳамиша тайёрмиз!

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳар, Аэродром кўчаси 5-уй. Телефон: 66-45-30, 41-80-27.

Корхона, ташкилот раҳбарлари ҳамда барча аҳоли диққатига!

«Тошшаҳартрансэкспедиция» ҳиссадорлик жамияти

корхоналар, ташкилотлар, кичик ва қўшма корхоналар ҳамда аҳолидан ҳар хил турдаги очиқ бортли ва фургон автомобилларга телефон орқали буюртма қабул қилади.

Шунингдек, барча турдаги юкларни ўз вақтида ташиб бериш кафолатланади.

«Тошшаҳартрансэкспедиция» ҳиссадорлик жамияти хизматидан фойдаланинг. Бу жуда қулай ва арзон бўлиб сизнинг қимматли вақтингизни тежайди.

Хизмат ҳақи пул ўтказиш ва накд пул билан тўланади.

Мурожаат учун манзилимиз: Тошкент шаҳар, Аэродром кўчаси - 5-уй.
Телефонлар: 96-19-32, 96-16-20, соат 8 дан 18 гача, 96-19-72 (кечаю кундуз).

Фуқаролар, ташкилотлар ва муассасалар раҳбарлари, касаба уюшмалар қўмиталари раислари диққатига!

«Чортоқ» санаторийсининг довруғи Ўзбекистонимиздан ташқари узоқ-узоқларга ҳам етиб борган. Лекин у билан ёнма-ён жойлашган, мириқиб ҳордиқ чиқариш, саломатликни мустаҳкамлаш, қатор касалликларга шифо топиш учун барча қулайликларга эга «Гулшан» сиҳатгоҳи ҳақида ҳамма ҳам билмайди. Чортоқ туманининг энг баҳаво ва хушманзара ҳудудидан, денгиз сатҳидан 883 газ баландликда, қир-адирлар бағридан ўрин олган, «Чортоқ» санаторийсининг маъдан суви билан таъминланган мазкур шифо маскани ўз қулайликлари билан ҳар қандай кишига маъқул келади. Ётоқхона ва даволаниш бинолари бир-бири билан ўтиш йўлаклари орқали туташган. Хоналарнинг бир ва икки ўринлиги, иссиқ ва совуқ сувларнинг мавжудлиги осойишталик яратиш билан бир қаторда ортиқча оворагарчиликлардан халос этади. Сиҳатгоҳ энг замонавий тиббиёт ускуналари ва препаратлари билан таъминланган ҳамда асаб тузилмаси, таянч ҳаракат аъзолари, ошқозон ичак, жигар ўт халтаси ва ўт йўллари, аёлларнинг гинекологик касалликлари, тери касалликларига шифо белгилашда тенгсиздир.

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

Сафаримиз айни бошланган. Меҳмонхона билан Ал-Ҳарам оралиғи тахминан уч чақиримча... Автобусларда кетмоқдамиз. Йўлимизда «Зам-зам» шариф суви кўринади. Унинг икки томонига бештадан ўнта жўмрак ўрнатилган бўлиб, навбат билан барча мўмин-мусулмонлар, эътиқодда келган кишилар унинг сувидан баҳраманд бўлишади. Ал-Ҳарамнинг 80 метрлар чамаси келадиган темир панжарали деворининг бир неча жойларида эшикнинг ўрни очиқ эди.

Ичкари ҳам салобат, ҳам минг ҳосият касб этадиган ҳашаматга эга. Ерга оқ мармар бир текис қилиб терилган — намоз ўқишга саф тортишнинг қулайлиги учун қатор-қатор қилиб ўрнатилган. Кундуз кунлари мармар кўзни олади. Юриш ҳам мушкул, мармардан таралаётган Қуёшнинг акси кўзни қамаштиради. Бу ниҳоятда кўркам ва ажойиб даргоҳларнинг бири эди...

Ҳожилар ҳар қадамларида Аллоҳ Таборак ва Таологa ҳамду сано, салавотлар айтиб ёки Қуръони Каримнинг бирор бир сураларини айтиб юрадилар. Зеро, Ал-Ҳарамга келаётган ҳожилар Яратганга ҳамду сано, лаббайка, салавотлар ёки Қуръони Каримнинг бошқа сураларини, Аллоҳ Таолонинг каломини айтиб юрмай иложи йўқ. Менинг ҳам қалбимдан шукроналар ёғилади, салавотлар айтаман, Аллоҳ Таолонинг каломларини такрорлайман, дилу тилим, руҳим, вужудим билан Яратганга сажда қиламан...

Ичкари томонга 120—150 метрлар чамаси юргандан сўнг яна панжарали девор келади, ҳар қаерда эшикнинг ўрни очиқ қолган. Шу девор билан иншоот деворигача 30—50 метр. Бу иншоот Сафо ва Марва тепалигига кириш учун қурилган бўлиб, икки қаватли, олиб кирадиган эшиклари кўп. Мазкур иншоотга киришдан аввал оёқ кийими ечилади, қўлдаги бор нарса бир чеккадаги махсус қурилмага қўйилади, сўнг бисмиллоҳир раҳмонир роҳиймни айтиб, салом бериб кирилади...

Кираверишда эса кузатувчи соқчи аскарлар назоратидан ўтилади. Каъбаи хонага бораверишда Сафодан Марва тепалиги томон бораётган ҳожилар ўнг томондаги йўналиш бўйлаб юришади, сўнг Марва ва Сафо тепалиги томон бораётган ҳожилар орасидан чап томон йўналиши бўйлаб ҳаракат қилиб, ичкари томон ўтиб олинади, оқимга тескари ҳаракат қилиш эса хавфлидир. Бу икки тепаликлар орасида бораётган ҳожилар орасидан ўтиб олгандан сўнг, йўлда ҳар ерда «Замзам» шариф сувидан истаганча ичиш мумкин бўлади.

Ал-Ҳарам майдони ўртасига Каъбатуллоҳ, яъни Каъбаи хона ўрнатилган, мазкур майдонча зиналаридан тушиб келингандан сўнг, Каъбатуллоҳга қараб Яратган эгамдан ниҳоятда ожизона мискинлик билан оила-аъзоларимизнинг барчасига мустаҳкам соғлиқ, саломатлик, бағри бутунлик, фарзандларимнинг жуфти ҳалоллари билан қўша қариб серфарзанд бўлишликларини, ўқиш ва ишларида яхшиликлар кўришларини сўрадим, мустақил юртимизнинг гуллаб-яшнашини, тинчликнинг боқий бўлишини, юртбошимиз ҳожи Ислом ака Каримовни Аллоҳ Таоло ҳар доим қўллаб-қувватлашини, она замин Туркистоним, энди ҳеч қачон ўзгаларга қарам бўлмаслигини, сайёрамизда тинчлик, осойишталик ҳукмрон бўлишини сўрадим... Дуолар қилдим, ҳам дилимда, ҳам тилимда...

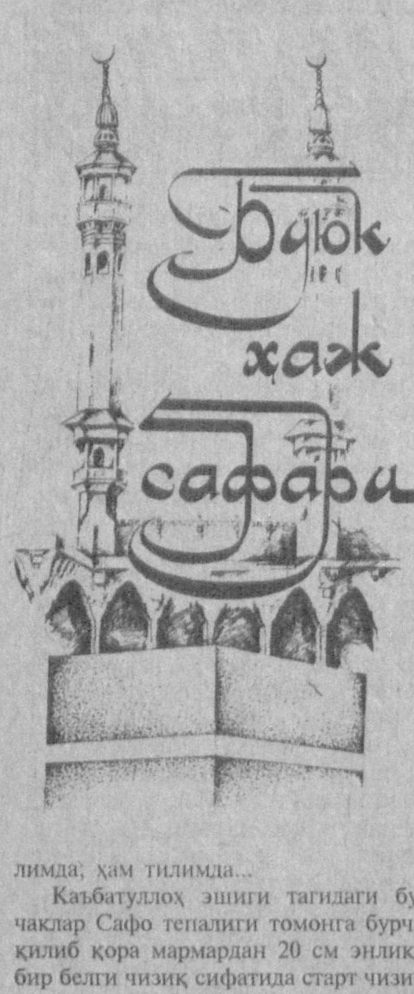

Каъбатуллоҳ эшиги тагидаги бурчаклар Сафо тепалиги томонга бурчак қилиб қора мармардан 20 см энликда бир белги чизиқ сифатида старт чизиги ёткизилган. Ҳамма ҳожилар қатори шу чизиқ яъни, қора мармар орқасига ўтиб соат милларига қарама-қарши, яъни чап қўл томон бўйлаб Каъбаи хонани етти бор айланиб, тавоф қилдик. Тавоф вақтида албатта Аллоҳ Таборак ва Таолони улуғловчи дуолар тинмай ўқилади, лаббайкани доимо такрорлаб турилади. Олдинги уч айланма ҳаракатли тавоф иложи борича югуриб бажарилади, кейинги тўрт мартасини эса тез-тез юриб бажардим, лекин қадди қоматни тик кўтариб, ўзни чарчамаган бардам эканлигини ҳам кўрсатиб юрмоқ даркор.

Каъбаи хонани етти марта тавоф қилгандан сўнг ер ости булоқхонасига яқинроқ жойда икки ракаат тавоф намозини ўқидим, ўнгроқ томонга ўтиб одамсимон ускунанинг орқа томонида туриб, икки ракаат нафл намозини ўқиб, сўнгра ер остидаги «Зам-зам» шариф сувига юз-қўлларимни ювдим, тўйиб-тўйиб ичишга муяссар бўлдим, сўнгра икки ракаат намоз ўқидим.

Исмоил алайҳиссаломнинг муборак оёқлари остидан чиққан «зам-зам» шариф сувидан ичар эканман, мени дунёга келтирган ота-оналаримни, бобокалонларимни, қариндош-уруғларимни, орамиздан барвақт кетган қизим Лутфияхоним ва бошқа жигарларимнинг хотираларини эслаб Яратгандан ўз раҳматларини ёғдиришини, уларни мағфират қилишини сўрадим ва ҳамду санолар айтдим... Бутун вужудим, дилим, каломим ила руҳим, ила Яратганга шукроналар айтар, сажда қилар, ҳеш-ақробалар, ўтган-кетган мўмин-мусулмонлар ҳақларига, юртимиз фаровонлиги-осойишталиги-ю, қолганларга саломатлик тилаш баробарида дуолар қилар эдим. Қалбимда туғанмас ҳаяжон, руҳимда енгиллик, кўзларимда эса ҳайрат...

Ер ости хонаси... У оқ мармардан ишланган, 30 зина пастдаги хонага олиб тушади. Бунда 40—50 чамаси жўмрак ўрнатилган жой бўлиб, ичкари бурчакда эса 2 та Ф-150 ммли қувурдан соатига 125 $м^3$ «Зам-зам» шариф суви оқиб, тармоқларга боради. Мослама ўрнатилган жой ўралган бўлиб навбат билан назорат қилиб турилади. Эркак ҳожилар учун қурилган мазкур хонанинг девори орқасида аёллар хонаси ҳам мавжуд. Яратганнинг иродаси ила ер ости хонасидан минг ҳайратда чиқиб Каъбатуллоҳга юзланаман. Ҳасму ҳалолим, фарзандларим, набираларим, ака-опаларим, қуда-андаларимни эслаб дуолар қилдим. Фоний дунёдан боқий дунёга кетишган ҳешу ақраболарни, авлиё-ю анбиёларни, мўмин-мусулмонларни, шулар қаторида падари-бузрукворим, волидаи мухтарамамни, акаларим, опаларим, қизим Лутфияхонни, қайнота, қайноналаримни, етти пушт ота ва она авлодларимни, қуни-қўшниларимни Аллоҳ Таъоло мағфират қилишлигини сўраб, дуолар қилдим.

Сўнгра Сафо тепалигига чиқиб, Каъбатуллоҳга юзланиб, қўлларимни баланд кўтариб Яратган Эгамдан нажот сўраб илтижолар қилдим. Кўзларимда ёшлар шашқатор. Юрагим тўлади, тилимда Аллоҳнинг каломи, қалбимда қудрати, қароғларимда сийрати... Ҳеч кимнинг бир-бири билан иши йўқ, фақат Аллоҳ Таоло билан тиллашмоқдалар, йиғламоқдалар. Тили турфа, ранги ҳар хил, аммо дили, иймони, эътиқоди бир уларнинг...

Мен Ватанимга, хонадонимга тинчлик-хотиржамлик баробарида фарзандларимга, аймоқларимга, ёру биродарларимга хайрли ниятларимнинг мустажо бўлишини сўрадим.

Сафодан Марвага тўрт марта, Марвадан—Сафога уч марта қатнаб саъйи қилдим. Ҳар бир Сафо тепалигига келганимда Каъбатуллоҳга юзланиб икки қўлимни кўтариб астойдил Аллоҳ Таборакy ва Таологa ҳамду санолар айтиб, ёлбориб илтижолар қилдим. Ўтганларнинг гуноҳларини авф этиб, қиёматда шафоат қилишини сўрадим. Сафо-Марва тепаликларининг оралиғи 600 метр экан. Марва тепалигига келган ҳар чоғда дуолар қилдим, Аллоҳга қуллигимни айтиб, ёлбордим. Дунёдан ўтганларга ўз раҳматини ёғдиришини, фазли карамини сўрадим. Сафо ва Марва тепалиги оралиғида кўк чироқ билан ажратилган йўлак бўлиб югуриб ўтиш лозим экан. Мен ҳам югуриб ўтдим. Ҳар бир дақиқани Тангрига ҳамду сано, дуолар билан ўтказдим. Марва тепалигига тўртинчи марта борилгач дуодан сўнг ҳожилар бир-бирларимизнинг сочларимизни озгинадан кесиб, сўнг ётоғимизга қайтдик. Бу удум Каъбатуллоҳни бир марта тавоф қилганлик маъносини англатиб, битта Умра ибодатига ўтар экан.

Шундай қилиб, 24 майдан 25 майга ўтар кечаси ўзимизнинг ният қилган ҳаж тавофимизнинг Умра қисмини алҳамдулиллоҳ, адо этдик.

Имконият борича кундуз кунлари намозни Ал-Ҳарамга келиб ўқидим, Ал-Ҳарамда ўқилган ҳар бир ракаат намоз бошқа жойда ўқилган намозга нисбатан 1000 ракаат намоз савобини берар экан.

26—27 май кунлари тавоф амалларини падари бузрукворим, қиблагоҳим отамиз Мирсоат дадамлар (Аллоҳ раҳматига кўмилсинлар) номларидан ният қилиб бажаришимга Аллоҳ Таборакy ва Таоло муяссар айлади.

28—29 май кунлари шундай тавоф амалларини меҳрибон онамиз Меҳринисо ойимиз (Аллоҳ раҳматига кўмилсинлар) номларидан ният қилиб бажаришимга Аллоҳ Таоло муяссар айлади ва менга куч қувват ато этди.

30 май якшанба куни пешиндан сўнг Мино тоғи томон боришга автобус бўлади, деган овозани эшитдик. Аммо автобус бўлавермагач машина ёллаб йўлга равона бўлдик. Минода ўзимизнинг ҳожиларга ажратилган жойни топа олмагач, яна меҳмонхонага қайтдик. Меҳмонхонадаги ҳожиларимиз сабр қилсак кечқурун автобус бўлишлигини айтишди. Кечки пайт автобус келиб қолди. Қолган ҳожилар билан Мино тоғи бағридаги Ўзбекистон ҳожилари учун ажратилган жойга бордик.

Мино тоғи Маккаи Мукаррамадан тахминан 8—10 километр узоқроққа жойлашган тоғлиқ қишлоқ. Каъбатуллоҳ яқинидаги автобуслар сўнгги бекатидаги тепаликлар остидан кесиб ўтилган тунел йўл бўлиб, Мино тоғлари остидан ҳам тунель йўллар қурилган, шайтонга тош отадиган жойдан ҳам ўтиб кетган экан. Мино тоғи текисликларига катта-катта режали кўчалар, кварталлар, поликлиника, дўхтирхоналар, ўт ўчириш қароргоҳлари қурилган. Шаҳарлик дўкондорлар молларини сотиш учун шу ердалар.

Бутун дунёдан келган ҳожилар учун шу жойда чодирлар қуриб берилган. Ҳар бир давлат ҳожилари учун алоҳида-алоҳида жойлар бириктирилган. Расмий рўйхатсиз келган ҳожилар ўзлари учун тоғ бағирларига чодир қуриб тавоф қилишаяпти...

(Давоми бор).

Кўшоқбой ҳожи ҚОСИМОВ.

БАСТАКОР БАХШИ

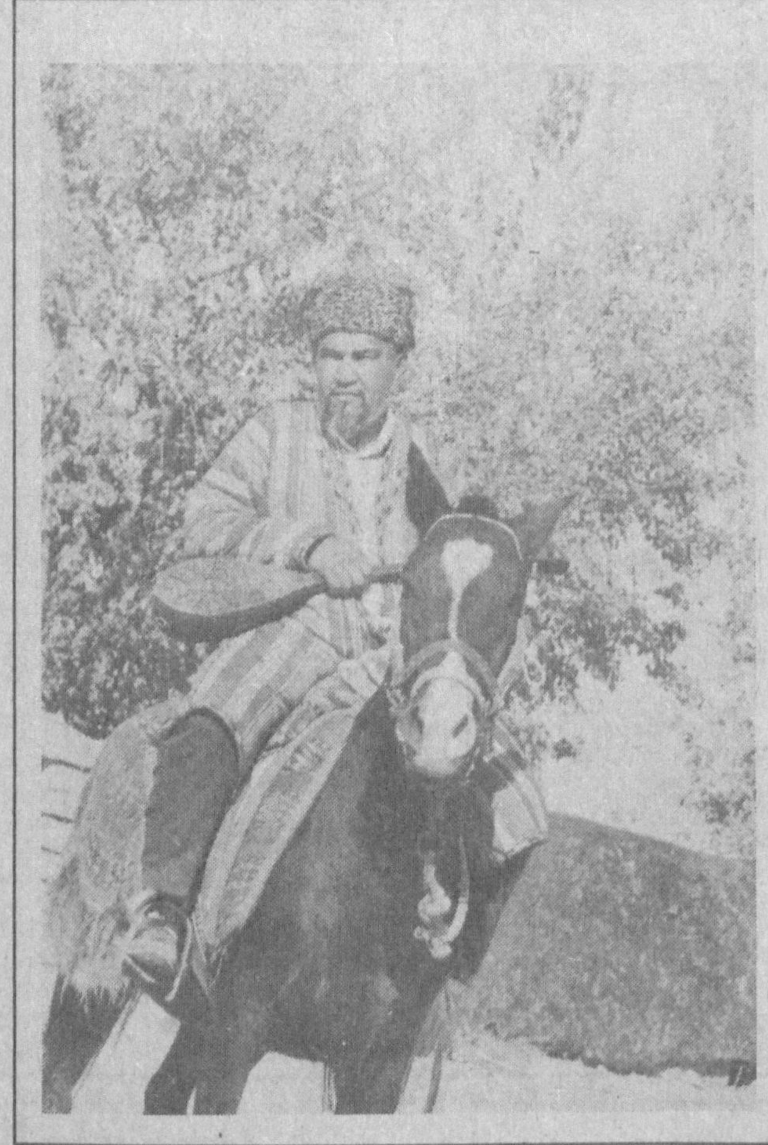

Сайҳон бахши Қулмонов Сурхондарё воҳасида кўпчиликнинг тилига тушган бахшилардан. У қўлига дўмбира олиб, қўшиқ куйлай бошлаганида саккиз ёшда эди. Ўшандан бери у она Ватаннинг гўзал табиатини, нафис гулзору чирой очган боғларини, бепоён адирлару пурвиқор тоғларини, инсонларнинг меҳру вафоси-ю, муҳаббатини куйлаб келмоқда.

Бахши куйлабгина қолмай дўмбирадан таралаётган куйнинг жозибасини қалбан ҳис қилиб, юракдан ижро этади.

60 ёшни қоралаб қолган бахши шу давр ичида бир неча шогирдлар етиштирди. Гулбой, Жовли, Ҳамза бахши каби Сурхондарёнинг етук бахшилари ўзларининг Сайҳон бахшининг шогирдлари деб биладилар. Унинг севимли шогирдларидан бири Абдуназар бахши яқинда Қирғизистонда бўлиб ўтган «Манас» эпосининг 1000 йиллик тўйида иштирок этиб, Марказий Осиё бахшилари орасида фахрли иккинчи ўринни эгаллади.

Бу йил Сайҳон бахши учун омадли бўлди. Сайҳон бахши Қулмонов дўмбира чертиш бўйича Республика кўригида муваффақият қозониб, биринчи ўринни эгаллади.

Суратда: Сайҳон бахши Қулмонов севимли тулпори билан.

И.ХЎЖАЕВ олган сурат.

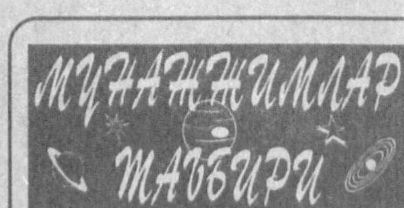

(4.XII—10.XII кунлари учун)

ДАЛВ (20.01-18.02) ойида туғилганлар учун бу ҳафта омадли келади. Хусусан, иш жойида катта қувончли воқеаларга шоҳид бўлинади. Қолаверса, қўлга каттагина маблағ тушиши имкони ҳам бор. Ҳафта давомида шартнома ва битимларга имзо чекиш билан боғлиқ бўлган муваффақиятли ишларни бошламоққа имкон туғилади. Хизмат сафарига чиқиш ҳамда маросимлар ўтказиш ҳам яхши натижалар беради. Мазкур кунларда фарзандлар тарбияси билан машғул бўлмоқ ҳамда соғлиқ ҳақида қайғурмоқ маъқул.

ҲУТ (19.02-20.03) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг биринчи ярми омадли, қолган қисми эса бехосият келиши кутилур. Шунга эътиборан ҳафта учун режалаштирилган ишларни аввалроқ бажариб олган маъқул. Сафарга чиқиш ва бошлиқлар ҳузурига кириш мумкин. Аммо қолган кунларда нохушлик юз беришидан сақланиш ҳаракатида бўлиш лозимдир. Бу кунлари ишхонада ва оила бюджети билан боғлиқ қийинчиликлар юз бериши тахмини бор. Лекин кейинчалик ишлар яна яхши бўлиб кетиши кутилур. Ҳафта давомида спиртли ичимликлар ичиш ҳар хил майда гап сўзлардан йироқ юриш керак.

ҲАМАЛ (21.03-22.04) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг кунлари нохуш келадиган кўринади. Бу кунларда оилада молиявий аҳвол бир мунча мураккаб вазиятга тушиб қолиши мумкин. Шунингдек, ишхоналарда ҳам кўнгилсиз воқеалар содир бўлади. Ишга ўз вақтида бориш, вазифаларни сидқидилдан бажариш лозим. Эр-хотин муносабатлари ҳам ҳийла таранглашиб, эҳтиётсизлик натижасида барбод бўлиши мумкин. Бу борада айниқса хиёнатдан қаттиқ сақланиш керак.

САВР (23.04-20.05) ойида туғилганлар учун бу ҳафта сермаҳсул келиши кутилур. Хусусан, тижорат ва ишлаб чиқариш соҳаларида катта муваффақиятларга эришилур. Ҳафта мобайнида тўй-ҳашам каби маросимларни ўтказиш ҳам айни муддао бўлур. Сафарга чиқиш, раҳбарият қабулида бўлиш ҳам яхши натижалар келтиради. Ҳафта давомида ота-оналар ҳаёт бўлсалар, уларни зиёрат қилиш, вафот этган бўлсалар, улар ҳақига дуолар қилиш, тирик пайтларида ҳурсанд бўладиган ишлар билан машғул бўлиш бу кунлар мазмунига яна мазмун киритажак.

ЖАВЗО (21.05-22.06) ойида туғилганлар учун бу ҳафта омадли келиши кутилур. Бу кунларда ўйлаб қўйилган ишларни бажариб яхши натижаларга эришиш мумкин. Хусусан, савдо-сотиқ ва ишлаб чиқариш соҳаларида катта муваффақиятларга эришиш эҳтимол қилинур. Шахсий ҳаётларида эса омад кулиб боқади. Мазкур кунларда тўй-ҳашамлар ўтказиш ва хизмат сафарига чиқиш ҳамда иш юзасидан масъуллар қабулида бўлиш кўзланган мақсадлар билан тугар. Спиртли ичимликлардан, ёлғон, ғийбат ва бўҳтондан сақланиш ҳафтадаги омадлар калити эканлиги ёзилган.

САРАТОН (23.06-21.07) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тўла омадли келиши кутилади. Бу кунларда қўлга катта маблағ тушиши, илмий соҳада улкан ютуққа эришиш, муҳаббат борасида омади юришиши, оиласида узоқ кутилган қувончли воқеа содир бўлиши, ишхонада эса мансаб даражасига кўтарилиши мумкин. Мазкур кунларда ҳар қандай шартномаларни имзолаш оқибати иншооллоҳ, яхши натижалар келтиражак. Ҳафта давомида бева-бечора, етим-есирларга хайр-эҳсон қилиш ҳамда Аллоҳ Таоло томонидан буюрилган фарз амалларини бажариб юрилса мазкур муваффақиятлар яна муваффақият келтиражак.

АСАД (22.07-22.08) ойи фарзандлари учун бу ҳафтанинг оддий ўтиши кутилади. Ортиқча ташвишлар ва шодиёналар йироқроқ бўлиши мумкин. Бу ҳафта сафарга, балиқ овига чиқиш мумкин. Ота-она ва қариндош-уруғларни зиёрат қилиш анча хосиятлидир.

СУНБУЛА (23.08-22.09) ойи фарзандлари учун, иншооллоҳ, бу ҳафта омадли келур. Қўлларига яхшигина маблағ тушиши кутилур. Сафарга чиқмоқ, бошлиқлар ҳузурида бўлмоқликнинг натижаси хуш бўлур. Хусусан, бошлаган савдо-сотиқлари, ишлаб чиқариш жараёнларида фойда кўп бўлур. Бу ҳафта ичи бузуқчиликка берилиш, бировнинг дилини оғритишдан қатъий ҳазар қилмоқ даркор.

МЕЗОН (23.09-22.10) ойи фарзандлари учун бу ҳафтанинг аввалги кунлари нохушроқ келиши кутилади. Шунинг учун улардан эҳтиётроқ ва ҳушёррок бўлиш талаб қилинади. Айниқса ёндаги кишилари билан яқин муомалада бўлмоқдан кўп наф кўриш мумкин. Ҳафтанинг охирига бориб эса ишлар яна жойига тушади. Молиявий омадлари эса юришиб катта маблағга эга бўлишлари ҳам мумкин. Ҳафта сўнгида муҳаббат соҳасида ҳам омад кулиб боқиши кутилади. Лекин спиртли ичимликлар истеъмол қилишдан мутлақо ўзини сақламоқ даркор. Акс ҳолда нохушликлар юз бериши мумкин.

АҚРАБ (23.10-21.11) ойи фарзандлари учун бу ҳафта омад келтиради. Бошланган барча ишлар яхши тугайди. Бошлиқлар ҳузурига кириш дуруст натижа беради. Раҳбар учун эса ходимларининг кўнглини олиш, уларнинг меҳрини қозониш жараёнлари осон кўчади. Орзиқиб кутилган учрашувлар содир бўлади. Лекин ҳафта давомида бировнинг устидан кулиш, ғийбатдан сақланиш қаттиқ талаб этилади.

ҚАВС (22.11-21.12) ойи фарзандлари учун бу ҳафта омадли келиши кутилади. Хусусан, ишхонадаги юмушлар юришиб кетади. Ҳатто мансаблари юқори лавозимларга кўтарилиши мумкин. Ҳафта мобайнида бирон хайрли иш қилинса, хусусан, муҳтож ва бева-бечораларга ёрдам берилса, омадга омад қўшилиши мумкин.

ЖАДДИ (22.12-19.01) ойида таваллуд топганлар мазкур ҳафтада янги салмоқли ишларга киришмасдан кундалик вазифаларини бажаришда давом этаверишлари мақсадга мувофиқ бўлади. Лекин раҳбарлар ҳузурига кириш ва сафарга чиқишни тўхтатиб турганлари маъқул. Оилада эса жуда эҳтиёткорлик билан ўзаро муомалада бўлмоқ даркор. Акс ҳолда арзимаган нарсадан катта жанжал чиқиши муқаррар. Айниқса эр-хотиннинг бир-бирига хиёнати жуда катта мусибатга сабаб бўлиши ҳам мумкин Валлоҳу Аълам.

ХАНДАЛАР

Буви: — Оҳ, она қизим-ей, кулочдек сочингни нега кесдинг-а?

Қиз: — Сочи калта экан, демак ақли узун бу қизнинг дейишсин деб-да, бувижон.

***

Хотин: — Шу кунларда Сиз мени яхши кўрмайдиган бўлиб қолдингиз?!

Эр: — Тўғри, жоним, қачон кўзойнагимни тузаттириб келасан?

***

Хотин: — Азизим, агар билсангиз, сиз мен билан фахрланишингиз керак!

Эр: — Ҳа, албатта, айниқса олдимга мазали таом қўйганингда...

***

Йигит: — Жоним, Сизни ўйлайўйлай сочларимга ҳам оқ тушди.

Қиз: — Шундан ҳафамисиз?

Йигит: — Сиз деб оқ тушса майли...

Қиз: — Ундай бўлса, менга тезроқ уйланинг, ўзим ҳаммасини оқартириб оламан!

***

Йигит: — Яхши қиз, Сизни кўрганимдан бери ҳаловатим йўқолди, ишонинг, севиб қолган бўлсам керак.

Қиз: — Ишонаман, бултур дугонамга ҳам шундай девдингиз, энди ширингина қизчангиз ўсяпти..

Фарида УСМОНОВА.

Муҳтарам газетхонлар!

Ўзбекистон «Халқ бирлиги» ҳаракатининг «БИРЛИК» ва «ЕДИНСТВО» газеталарига 1996 йил учун обуна давом этмоқда.

Обуна баҳоси:

Республика вилоятларида ва Қорақалпоғистонда:

Якка тартибдаги обуначилар учун:

«Бирлик»га - 324 сўм

«Единство»га - 324 сўм

Корхона ва ташкилотлар учун йиллик идоравий обуна:

«Бирлик»га - 480 сўм

«Единство»га - 480 сўм

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

Якка тартибдаги обуначилар учун:

«Бирлик»га - 252 сўм

«Единство»га - 252 сўм

Якка тартибдаги обуначилар абонент қутиларига расмийлаштирган ҳолларда:

«Бирлик»га - 216 сўм

«Единство»га - 216 сўм

Корхона ва ташкилотлар учун йиллик идоравий обуна:

«Бирлик»га - 480 сўм

«Единство»га - 480 сўм

Корхона ва ташкилотлар обунани абонент қутиларига расмийлаштирган ҳолларда:

«Бирлик»га - 420 сўм

«Единство»га - 420 сўм

Транспорт ва бошқа ҳаражатлар камлиги туфайли Тошкент шаҳрида обуна баҳоси бирмунча паст белгиланган.

Вақт ғанимат, обуна бўлишга кечикманг, азизлар!

ДУШАНБА, 4

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ҳафтанома».**
8.00 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Рақс санъати усталари». Нарзиддин Шерматов.
9.20 «Ёшлик» студияси. «Яхшиларга эргашиб».
10.00 «Хусусийлаштиришнинг янги йўналишлари». Ҳиссадорлик жамиятлари фаолиятидан.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Она тили.
11.00 «Сеҳрли най». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.50 — 13.00 «Тақдир инъоми». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Ғаройиб бочка». Мультфильм.
18.20 **«Мен туғилган тупроқ».** Боғбон М. Мирсаидов.
18.40 **«Санъат маскани».** Беньков номидаги республика санъат билим юртининг 75 йиллигига.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Турон тулпорлари».** Спорт кўрсатуви.
20.25 Эълонлар.
21.30 **«Ахборот».**
21.50 Эълонлар.
21.55 **«Фотима ва Зуҳра».** Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли.
23.05 Эстрада тароналари.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.25 «Учрашув». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Қодир Мирмуҳамедов.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
18.55 **«Таҳлил».** Ахборот кўрсатуви.
19.10 «Йўловчи ва транспорт».
19.40 «Шифокор билан мулоқот».
20.10 «У замонлар ўтиб кетди». Бадиий фильм.
21.25 **«Заковат».** Ёшлар учун маърифий кўрсатув.
21.55 — 22.25 «Спорт-тайм».

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Оҳанглар — қалб ҳарорати». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 00.10 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Қалбда қуёш тафти».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10—19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Жаҳон географияси». Оммабоп кўрсатув.
20.45 Эълонлар.
20.50 «Курьер».
21.10 «...яна об-ҳаво ҳақида».
21.20 «Постфактум».
21.30 Эълонлар.
21.35 — 23.15 Видео—«О».

СЕШАНБА, 5

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Фотима ва Зуҳра». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли.
10.40 «Ишбилармон».
11.00 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Адабиёт.
12.00 Абдужаббор Латипов куйлайди.
12.35 Немис тили.
13.05—15.05 **«Биз танлаган йўл».** Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Умид учқунлари».** Тележурнал.
18.40 Мусиқий дақиқалар.
18.55 «Юксалиш сари».
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Фан фидойилари».** Ўзбекистон ФАнинг мухбир аъзоси Жондор Туленов.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Демократия ва оммавий ахборот воситалари».**
21.25 **«Излайман ҳамон».** Ойбек лирикаси.
22.25 «Нафосат гулшани». Саодат Ҳайиталиева.
23.00 **Қўл тўпи бўйича Ўзбекистон чемпионати.**
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 —00.50 **ЎзТВ экранида биринчи марта. «Баҳодир шоҳ Зафар».** Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 1-серия (Ҳиндистон).

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
18.30 «Мультфейерверк».
18.45 **«Табиат дунёси».**
19.35 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.55 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.50 «Теле-ательe-шоу».
23.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
23.40 — 24.00 «Видеогид».

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Тўсиқ кесув». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00 * * * 18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.15 «Дидар» (қозоқ тилида).
20.55 «Мангулик ҳақида куйлайман». Владимир Михайлов.
21.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.15—23.15 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.

ЧОРШАНБА, 6

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!»** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Баҳодир шоҳ Зафар». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 1-серия (Ҳиндистон).
9.30 «Умр мазмуни». Телеочерк.
10.00 **«Маърифат маскани».**
10.30 **«Нон қадри».** Кинодастур.
11.00 «Синфдош». Тележурнал.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Табиатшунослик.
12.00 Тошкент Маданий оқартув билим юрти талабаларининг концерти.
12.30 «Ёшлик» студияси. «Ватанпарвар».
13.15—13.45 «Алифбо сабоқлари».
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Қўғирчоқлар — менинг дўстларим».
18.40 Спорт хабарномаси.
*
18.50 **«Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари».**
*
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Ёдда қолган қўшиқлар».** Киноконцерт.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Хур ўлканинг хур маликалари». Конституция кунига бағишланади.**
21.40 Бир жуфт қўшиқ.
21.55 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. **Экранда — Хоразм вилояти.**
22.40 **«Олтин мерос».** Халқ артисти Олим Хўжаев.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.35 **ЎзТВ экранида биринчи марта. «Баҳодир шоҳ Зафар».** Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 2-серия (Ҳиндистон).

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Қайта туғилиш». Тошкентдаги 2-автоременот заводи жамоаси ҳақида.
18.50 «Мусиқий меҳмонхона».
19.15 **«Кичик дебют».** Киноактёр Тўхтасин Муродов.
19.45 «Тошкент оқшомида».
20.45 — 22.15 «Кинематограф».

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ҳайкалтарош Қуттимуродов». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00 * * * 18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 00.15 «Табиат дунёси».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50—23.30 «СПОРТ-КИТЪАСИ».

ПАЙШАНБА, 7

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Баҳодир шоҳ Зафар». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 2-серия (Ҳиндистон).
9.15 «Ёшлик» студияси. «Хазина».
9.45 «Шифокор экрани».
10.15 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Нақш».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Давлат ва ҳуқуқ асослари.
11.00 «Мулкдор».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Зоология.
12.00 **«Севимли саройимизда».** Республика ўқувчилар саройининг 60 йиллигига.
12.50—14.50 **«Маърифат» видеоканали.**
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Олам нурга тўлаверсин».** Конституция кунига бағишланган адабий-мусиқий композиция.
18.50 «Кашф этилаётган имкониятлар». Қува тумани мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси фаолиятидан.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Юзма-юз».** Олий Мажлис Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси Баҳодир Эшонов билан мулоқот.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Маърифатнома».**
21.30 «Ҳофизлар хониш қилганда». Мусиқий дастур.
22.20 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Ватан туйғуси».
22.45 **Юнон-Рим кураши бўйича Халқаро турнир.**
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.35 **ЎзТВ экранида биринчи марта. «Баҳодир шоҳ Зафар».** Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 3-серия (Ҳиндистон).

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
18.30 Болалар учун фильм. «Юра даври боғидаги саргузашт».
19.00 «Оламнинг яратилиши».
19.30 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.20 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.05—22.45 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Катта пойга», «Шатранж». Телефильмлар.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00 * * * 18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 24.00 «Оқ соя».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Безнен мирас» (татар тилида).
20.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.35 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».
22.15—23.15 «Опера қаҳрамонлари олами».

ЖУМА, 8

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Баҳодир шоҳ Зафар». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 3-серия (Ҳиндистон).
9.15 **Конституция кунига. «Адолат қомуси».** Видеофильм. I-қисм.
9.40 **«Мен нечун севаман Ўзбекистонни?».** Мусиқий композиция.
10.10 **«Адолат қомуси».** Видеофильм. 2-қисм.
10.40 Болалар учун фильм. «Ҳаворанг атиргул».
11.55 **«Адолат қомуси».** Видеофильм. 3-қисм.
12.15 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
13.05—13.35 **«Ҳурлик Насими».** Конституция кунига бағишланган адабий композиция.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 «Санъат ғунчалари».
18.40 **«Адолат қомуси».** Видеофильм. 4—5-қисмлар.
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 **«Алпомиш авлодлари».** Спорт кўрсатуви.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 **«Эрк ва иродамиз муҳрланган сатрлар».**
21.25 **Ўзбекистон Республикаси Конституцияси кунига бағишланган тантанали йиғилиш ҳамда санъат усталари ва ёш ижрочиларининг концерти.** «Туркистон» саройидан ёзиб олинган.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ахборот».**
23.50 — 00.35 **ЎзТВ экранида биринчи марта. «Баҳодир шоҳ Зафар».** Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 4-серия (Ҳиндистон).

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Билиб қўйган яхши».
18.55 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.25 «Саодатли санъат сайёралари». Фильм-концерт.
20.00 «Ҳуқуқий давлат Конституцияси».
20.30 «5+1». Ўсмирлар учун кўрсатув.
21.00 — 22.10 «Меҳрибонлик». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Диёрим мадҳи». 1-қисм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30 — 9.00 * * * 18.25 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.55 «Жонли сайёра».

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Автосалон».
21.10 Эълонлар.
21.15 Видео — «О».
22.55 Эълонлар.
23.00 «Теле-ательe-шоу».
23.10 Видео янгиликлари.
23.30 — 23.40 «Даракчи». Ахборот кўрсатуви.

ШАНБА, 9

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50—8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Баҳодир шоҳ Зафар». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 4-серия (Ҳиндистон).
9.15 **Ўзбекистон Республикаси Конституцияси кунига бағишланган тантанали йиғилиш ҳамда санъат усталари ва ёш ижрочиларининг концерти.**
11.15 «Ёшлик» студияси. «Тафаккур».
11.55 «Болалар меҳмонхонаси».
12.35 **«Хотира».** Адҳам Ҳамдам.
13.10 «Қувноқ стартлар».
13.55—15.55 **«Маънавият» видеоканали.**
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Совға».
18.20 **«Олам».**
19.05 «Салом, ёшлар!».
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.45 Оқшом эртаклари.
20.00 **«Ўзбекистон янгиликлари»** (инглиз тилида).
20.10 Эълонлар.
20.15 **«Ишингиз бароридан келсин!».**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.50 Эълонлар.
20.55 «Имкон чўққилари».
21.15 **«Репортаж».** О. Мўминовнинг муаллифлик кўрсатуви.
21.35 **«Юлдузли онлар».** Дам олиш дастури.
22.35 Футбол шарҳи.
22.50 **«Барчани кулдириб».** Ўзбекистон халқ артисти Эргаш Каримов таваллудининг 60 йиллигига бағишланган кеча.
23.50 **«Тунги ёғду».** Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
9.00 «Мультфейерверк».
9.15 «Табиат дунёси».
10.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
10.25 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.40 «Кинонигоҳ».
13.20 «Теле-ательe-шоу».
13.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
14.10 «Видеогид».
14.30 — 18.30 «СПОРТ-КИТЪАСИ».
*
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Янги иқтисод».
19.45 «Пульс». Хабарлар.
20.00 «Менинг кўчам».
20.15—21.45 «Кинематограф».

ЎзТВ III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Диёрим мадҳи». 2-қисм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.20 — 21.40
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 21.40 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 00.15 «Икки заранг дарахти». Бадиий телефильм.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Ён қўшним, жон қўшним».
10.40 Камер куйларидан концерт.
11.15 «Шаҳзода ва гадо». Болалар учун фильм.
12.30 — 13.00 «Аскар мактублари».
***
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мультикарусель».
19.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.20 «Умид» (уйғур тилида).
21.00 «Қиймат ва қиммат».
21.35 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.45 «Бу ажиб дунё».
22.05 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
22.15 — 22.55 «Чет эл фильмлари юлдузлари».

ЯКШАНБА, 10

ЎзТВ I

6.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
7.30 **«Ахборот».**
7.50 — 8.30 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатувининг давоми.
*
8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Цирк! Цирк! Цирк!».
11.45 «Дил номалари». Мусиқий дастур.
12.25 «Акаиро». Мультфильм.
12.45 «Театр учрашувлари». Йўлдош Охунбобоев номидаги Андижон вилоят мусиқали драма ва комедия театрининг 75 йиллигига.
13.30—16.20 **«Бутунжаҳон футбол ўйнаган кун».** БМТнинг 50 йиллигига бағишланади.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **«Маҳалламиз болалари».**
18.55 Спорт хабарномаси.
19.05 «Ойнаи жаҳонда...».
19.25 Эълонлар.
19.30 **«Панорама»** (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 **«Оламга саёҳат».** Кинокўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ҳафтанома».**
21.00 Эълонлар.
21.05 Дам олиш концерти.
21.55 **«Бутунжаҳон футбол ўйнаган кун».** БМТнинг 50 йиллигига бағишланади.
23.25 Эълонлар.
23.30 **«Ҳафтанома».**
24.00—01.20 **«Бутунжаҳон футбол ўйнаган кун».** Спорт кўрсатувининг давоми.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
10.00 Болалар учун фильм. «Юра даври боғидаги саргузашт».
10.30 «Оламнинг яратилиши».
11.00 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.35 — 14.15 «Кинонигоҳ».
* * *
17.00 «Палитра».
17.30 Эълонлар.
17.35 Видео — «О».
19.15 Эълонлар.
19.20 «Курьер».
19.40 «...яна об-ҳаво ҳақида».
19.50 «Постфактум».
20.00 «Компьютер-Осиё».
20.30 Видео янгиликлари.
20.50 «Теле-ательe-шоу».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Даракчи».
21.15 Эълонлар.
21.20 — 23.00 Видео — «О».

ЎзТВ III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Тошкенбоев дорбозлари». Телефильм.
*
РОССИЯ ЖАМОАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.20 — 22.50
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.50 — 23.20
*
23.20 Эълонлар.
23.25 «Панорама».
23.50 — 00.15 «Эсдалик учун дастхат». Насиба Абдуллаева.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!». Мультфильм.
10.30 «Менинг кўчам...».
10.45 «Жонли сайёра».
11.05 «Аниқ ерга қуниш». Телефильм.
11.30 «Дарвоқе...».
12.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.10 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
13.50—14.30 «Ғазалхон ёшлигим».
***
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Тезлик — менинг орзуим». Телефильм.
19.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.20 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.20 «Би-Си-Си» янгиликлари.
21.30 «Дунё ва болалар».
22.00 «Бу ажиб дунё».
22.20 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
22.30—22.50 «Подиум».

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Акмал АКРОМОВ, Рустам АБДУРАЗЗОҚОВ, Абдуманнон АЛИМБОЕВ, Дилбар ЖАҲОНГИРОВА, Турғун НАЗАРОВ, Муҳаммаджон ОТАҚУЛОВ, Муҳайё ТЎЛАГАНОВА, Раъно УБАЙДУЛЛАЕВА, Баҳодир УМРЗОҚОВ, Тўлқин ҚОЗОҚБОЕВ.

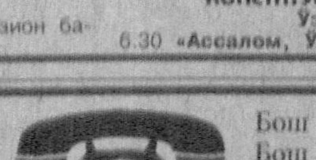

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР
Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда —3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-48-53. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.
• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Буюртма Г- 0572. Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди — 22.00. Масъул навбатчи: Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ 1 2 3 4 5 6